

DEHUKAMDER

DEHUKAM DENİZ HUKUKU DERGİSİ
DEHUKAM JOURNAL OF THE SEA AND MARITIME LAW

DEHUKAMDER - Cilt: 8 / Sayı: DEHUKAM 10. Yıl Özel Sayısı / Yıl: 2025, ss. 441-496

7 EKİM 2023 GAZZE SAVAŞI'NIN DOĞU AKDENİZ'DE DENİZ YETKİ ALANLARI VE ENERJİ GÜVENLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ*

*THE IMPACT OF THE OCTOBER 7, 2023 GAZA WAR ON MARITIME
JURISDICTION AND ENERGY SECURITY IN THE EASTERN
MEDITERRANEAN*

Prof. Dr. Fatma TAŞDEMİR**

Doç. Dr. Adem ÖZER***

ÖZ

Yarı-kapalı bir deniz olan Doğu Akdeniz bölgesi hem bölgesel devletler hem de bölge dışı güçlü devletler açısından jeo-politik, jeo-ekonomik ve jeo-stratejik açıdan büyük bir egemenlik mücadelesine konu olmaktadır. 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze Savaşı ile Doğu Akdeniz'de yaşanan egemenlik mücadelesi uluslararası hukuk açısından farklı bir aşamaya taşınmıştır. İsrail BM Şartı madde 51 çerçevesinde meşru müdafaa hakkı adı altında bir yandan Filistin halkına karşı "soykırım" gerçekleştirirken, öte yandan Filistin'in Doğu Akdeniz'de hak iddia ettiği deniz yetki alanlarında ekonomik boyutlu self-determinasyon hakkını da ihlal etmiştir. Bu durum Doğu Akdeniz bölgesindeki diğer aktörlerin güvenlik ve enerji politikalarını da etkilemiş ve deniz yetki alanlarını yeniden şekillendirecek nitelikteki önemli gelişmeleri de tetiklemiştir. Bu çerçevede bu makalenin temel amacı Gazze Savaşı'nın Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanları

* Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 08.02.2025 / Kabul Tarihi: 29.07.2025.

DOI Numarası: 10.64199/dehukamder.1635879.

Beyanlar

Telif Hakkı: Makalenin her türlü yayın, basım, çoğaltma ve dağıtım hakkı, DEHUKAMDER'e (Ankara Üniversitesi Deniz Hukuku Ulusal Araştırma Merkezi Deniz Hukuku Dergisi) aittir. Makalenin bilimsel, etik ve hukuki sorumluluğu yazarlara aittir.

Etik Beyanı: Yazar/yazarlar, bu çalışmanın/makalenin hazırlanması aşamasında etik kurallara uygun olduğunu beyan ederler.

Çatışma Beyanı: Yazar/yazarlar işbu çalışma hazırlanırken, herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını beyan eder.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Bulunmamaktadır.

** Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü (fatma.tasdemir@hbv.edu.tr) (ORCID: 0000-0002-1937-4155).

*** Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü (adem.ozer@hbv.edu.tr) (ORCID: 0000-0002-6443-1032).

paylaşımı ve enerji güvenliğiyle ilgili ortaya çıkardığı problemleri ve sonuçları inceleyerek literatüre katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: • Filistin • İsrail • İşgal • Münhasır Ekonomik Bölge

ABSTRACT

The Eastern Mediterranean, as a semi-enclosed sea, has long constituted a sphere of intense struggles for sovereignty in geopolitical, geoeconomic, and geostrategic terms, both among regional states and powerful extra-regional actors. With the outbreak of the Gaza War on 7 October 2023, the contest for sovereignty in the Eastern Mediterranean has entered a new phase under international law. While Israel, under the pretext of exercising its right of self-defense within the meaning of Article 51 of the UN Charter, has engaged in what may be characterized as “genocide” against the Palestinian people, it has simultaneously violated Palestine’s economically-oriented right to self-determination in the maritime zones claimed by Palestine in the Eastern Mediterranean. This development has also influenced the security and energy policies of other regional actors, triggering significant dynamics that may reshape the delimitation of maritime jurisdiction areas in the region. Against this backdrop, the primary objective of this article is to contribute to the literature by examining the problems and implications arising from the Gaza War with respect to the allocation of maritime zones and energy security in the Eastern Mediterranean.

Keywords: • Palestine, • Israel, • Occupation, • Exclusive Economic Zone

GİRİŞ

Akdeniz, karalarla çevrili olup, batıda Atlas Okyanusu'ndan doğuda Asya'ya kadar uzanarak Avrupa ile Afrika'yı birbirinden ayıran ve 970 bin deniz mili (2.5 milyon kilometrekare) genişliğinde yarı-kapalı bir denizdir.¹ Doğu Akdeniz Havzası'nın sınırları İtalya, Hırvatistan, Arnavutluk, Yunanistan, Türkiye, Suriye, Lübnan, İsrail, Filistin, Mısır, Libya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ve Tunus sahillerinden oluşmaktadır.² Bu bölgenin yüzölçümü yaklaşık 90 bin deniz mili olup kuzey-güney mesafesi 340 mil, doğu-batı mesafesi ise 450 mildir.³ Doğu Akdeniz

¹ Mostafa Salah & Baruch Boxer, 'Mediterranean Sea' (Encyclopedia Britannica 2025) <<https://www.britannica.com/place/Mediterranean-Sea>> s.e.t. 11 Kasım 2024.

² Sertaç Hami Başeren, *Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı* (Türk Deniz Araştırmaları Vakfı Yayınları No.31 2010a) 2; Sertaç Hami Başeren, 'Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı', (2010b) 8(14), *Stratejik Araştırmalar Dergisi* 132-133; Şenay Kaya, 'Uluslararası Deniz Hukuku Kapsamında Doğu Akdeniz'in Hukuki Statüsü ve Türkiye Cumhuriyeti İçin Stratejik Önemi', (2007) 9, *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 28-31.

³ Hakan Arıdemir ve Çağatay Allı, 'Doğu Akdeniz Bölgesindeki Münhasır Ekonomik Bölge Tartışmalarının Analizi', (2019) 4 (10), *İktisadi, İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi* 192.

bölgesinde, Adriyatik Denizi ve kendine has özelliklere sahip, dünyada eşi benzeri olmayan Ege Denizi yer almaktadır.⁴

Doğu Akdeniz, geçmişten günümüze kadar her dönemde bölgesel devletler ve bölge dışı devletler açısından jeo-politik, jeo-ekonomik ve jeo-stratejik açıdan büyük önem taşımıştır.⁵ Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının kesişim noktasında bulunması, Süveyş Kanalı ile Hint Okyanusu'na, Cebelitarık ile Atlas Okyanusu'na, Türkiye üzerinden Ortadoğu'ya ve Karadeniz'e erişim sağlaması, bölgedeki deniz trafiği, küresel deniz ticareti, enerji merkezleri ve boru hatlarının kontrol noktası olması, Doğu Akdeniz'i stratejik olarak eşsiz kılmaktadır.⁶ Bölge enerji transferi açısından önemli bir transit ülke olan Türkiye'nin de Ortadoğu'ya açılan bir deniz kapısıdır.⁷ Doğu Akdeniz'i kıymetli kılan bir başka unsur ise içerisinde bir uçak gemisi, sabit bir deniz üssü ve gözetleme kulesi olarak nitelendirilen stratejik öneme sahip olan Kıbrıs Adası'nın bulunmasıdır.⁸ Doğu Akdeniz'i küresel siyasetin önemli bir çatışma bölgesi haline getiren bir başka unsur ise Gazze Şeridi'nin varlığıdır. Bu bölge tarihi açıdan çok eskilere uzanan Filistin sorununa bir başka boyut daha eklemektedir. Bu nedenle, Doğu Akdeniz'deki yetki alanları sınırlandırma anlaşmazlığının büyük bir kısmı, Kıbrıs ve Filistin meselelerinin denizle ilgili boyutlarından kaynaklanmaktadır.⁹

Doğu Akdeniz bölgesini küresel ve bölgesel aktörler açısından yeni bir etkileşim havzası olarak ön plana çıkaran asıl unsur ise 2000'li yıllarda bölgede keşfedilmeye başlanan zengin enerji/hidrokarbon yatakları olmuştur.¹⁰ Doğu Akdeniz bölgesi, dünya genelindeki kanıtlanmış petrol rezervlerinin % 47'sini ve doğal gaz rezervlerinin % 43'ünü içermektedir.¹¹ Son yıllarda, özellikle İsrail ve Mısır açıklarında sırasıyla Leviathan, Tamar ve Zohr sahalarında önemli

⁴ Kaya (n 2) 22.

⁵ Hüseyin Tamer Hava, 'Doğu Akdeniz'deki Doğal Gaz Rezervlerinin Ekonomik ve Güvenlik Boyutuyla Türkiye Açısından Değerlendirmesi', (2020) 16 (35), Güvenlik Strateji Dergisi 678.

⁶ Betül Algür, 'Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'deki Son Uluslararası Gelişmeler Işığında Değişen Türkiye, ABD ve NATO Politikaları', (2020) 2 (2), Anadolu Strateji Dergisi 56.

⁷ Ulvi Keser ve Gökhan Ak, 'Kıbrıs Sorunu ve Deniz Hukuku Bağlamında Doğu Akdeniz'de Yapılması Gerekenler', (2018) 1 (2), Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi 95.

⁸ Arıdemir ve Allı (n 3) 193.

⁹ Başeren, (n 2) (2010a) 1; Uğur Bayıllıoğlu, 'Filistin Devletinin Denizalanı İddialarına İlişkin Hukuki Bir Değerlendirme', (2021) 6 (2), ÇÜHFD 680.

¹⁰ Burak Şakir Şeker, 'Doğu Akdeniz Enerji Güvenliği Eksenli: Yunanistan- GKRY'nin Muhtemel Politikaların Analizi ve Türkiye'nin Tutumu', Deniz Güler, Ahmet Yıldız ve İzgi Savaş, Yeni Deniz Güvenliği Ekosistemi ve Doğu Akdeniz (TASAM 2019) 289.

¹¹ Arıdemir ve Allı (n 3) 193.

miktarda doğalgaz rezervi keşfedilmiştir.¹² Diğer kıyıdaş ülkeler olan Türkiye, Suriye, Lübnan, Yunanistan, GKRY ve KKTC deniz alanlarında ise potansiyel rezervler vardır. Bu rezervler henüz tam olarak kanıtlanmış olmadığı için haklarında bolca spekülasyonlar mevcuttur.¹³ Örneğin GKRY'nin *Afrodit* sahasında 140 milyar metreküp (bcm) ispatlanmış rezervi olduğu ileri sürülmektedir.¹⁴ Yine GKRY 2018 yılında Calypso sahasında, 2019 yılında Glaucus-1 sahasında,¹⁵ 2022'de ise Türkiye ile çakışan 6. Parselde 70.78 milyar metreküp gaz yatağı bulduklarını duyurmuştur.¹⁶ Bu keşifler, söz konusu hidrokarbon yataklarının sahipliği ve bu rezervlerin Batı Avrupa'ya taşınması konularında bölgesel devletler arasında önemli uyuşmazlıklara neden olmaktadır. Bölgedeki ülkelerin yanı sıra, ABD, Rusya, İngiltere ve AB üyesi devletler de bu kaynaklardan en büyük payı almak ve Doğu Akdeniz'in stratejik konumunu değerlendirmek amacıyla yoğun bir rekabet içindedir. Doğu Akdeniz'deki paylaşım sorunu ve enerji güvenliği söz konusu devletlerin yanı sıra çok-uluslu petrol şirketlerini, Hizbullah, HAMAS, DEAŞ, PYD/YPG gibi devlet dışı silahlı aktörleri de içermektedir.¹⁷ Enerji ihtiyacının % 75'ini dışarıdan karşılayan Türkiye için, Doğu Akdeniz'de bulunan enerji kaynakları son derece önemli bir değere sahiptir.¹⁸ Kıbrıs Adası, bölgedeki stratejik konumu nedeniyle bu rekabetin tam merkezinde yer almaktadır.¹⁹

Son dönemlerde Doğu Akdeniz'de yaşanan söz konusu egemenlik mücadelesini derinden etkileyen önemli siyasi gelişmeler meydana gelmiştir. Bu gelişmelerden ilki 2011'de başlayan, "*Arap Baharı*" olarak nitelendirilen halk hareketleridir. Özellikle Mısır, Libya ve Suriye'de meydana gelen gelişmeler gerek Ortadoğu'da gerekse Doğu Akdeniz'de bölgesel dengeleri derinden

¹² John v Bowlus, 'Eastern Mediterranean gas: Testing the field' (The European Council on Foreign Relations 2020) <https://ecfr.eu/special/eastern_med/gas_fields> s.e.t. 4 Kasım 2024.

¹³ Volkan Özdemir ve Barış Hasan, 'Uluslararası Ekonomi Politik Bir Değerlendirme: Karadeniz ve Doğu Akdeniz Deniz Alanları Sorunu' (2018) 13 (22), Turkish Studies 410.

¹⁴ Şeker (n 10) 288; Özdemir ve Hasan (n 13) 411.

¹⁵ Hava (n 5) 688.

¹⁶ CNN Türk, 'Rumlar, Türkiye ile Çakışan 6. Parselde Gaz Buldu' (2022) <<https://www.cnntrk.com/video/dunya/rumlar-turkiye-ile-cakisan-6-parselde-gaz-buldu-1828485>> s.e.t. 12 Aralık 2024.

¹⁷ Bowlus (n 12).

¹⁸ Zeynep Paralı, 'Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında İmzalanan Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Uluslararası Politikaya Etkileri', (2020) 1 (1), Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 50-51.

¹⁹ Algür (n 6) 56.

etkilemiştir. Önemli gelişmelerden ikincisi 2015 yılında AB Ortak Çıkar Projeleri arasına dâhil edilen *Doğu Akdeniz Boru Hattı (East-Med) Projesi*dir. 2 Ocak 2020 tarihinde Atina’da imzalanan anlaşma ile resmileşen Proje²⁰ ekonomik açıdan oldukça maliyetli de olsa ve başarılı olma ihtimali düşük de görülse, Türkiye’nin ve KKTC’nin Doğu Akdeniz’deki varlığını dışlamaya yönelik bir çaba olarak değerlendirilmektedir.²¹ Önemli gelişmelerden üçüncüsü 2019’da Mısır, Yunanistan, İsrail, İtalya, Ürdün, Filistin ve GKRY arasında *Doğu Akdeniz Gaz Forumu*’nun (DAGF) oluşturulmasıdır. Forumun katılımcı ülkeleri, Türkiye, KKTC, Lübnan ve Suriye’yi dışlayarak, bölgesel kaynakların üretimi ve tüketimi konusunda işbirliği yapmayı planlamakta ve temel amaçları ise Doğu Akdeniz’i yeni bir enerji merkezi olarak dönüştürmektir.²² İlk bakışta ekonomik işbirliğini esas aldığı düşünülse de DAGF’nin güvenlik boyutu da vardır.²³ Forumun temel amacı Doğu Akdeniz’de Türkiye’yi dengelemektir. Bu nedenle DAGF, Türkiye’nin egemenliğine yönelik bir tehdit oluşturmaktadır.²⁴ DAGF’nin oluşturulmasına bir tepki olarak Türkiye, Libya ile 27 Kasım 2019 tarihinde bir sınırlandırma andlaşması yapmıştır. 8 Aralık 2019’de yürürlüğe giren sınırlandırma anlaşması Doğu Akdeniz uyuşmazlığında oyun değiştirici bir enstrüman olarak değerlendirilmektedir.²⁵ Türkiye’nin beklenmedik hamlesine karşılık olarak, Yunanistan 6 Ağustos 2020’de Mısır ile deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusunda bir anlaşma yapmıştır.²⁶

Doğu Akdeniz’de yaşanan uyuşmazlığın dinamiklerini etkileyen dördüncü önemli gelişme 24 Şubat 2022’de Rusya’nın Ukrayna’yı uluslararası hukuka

²⁰ Tülay Yıldırım Mat, Miray Azaklı Köse ve Merve İspirli Armağan, ‘Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Doğu Akdeniz Meselesine İlişkin Güncel Siyasi Gelişmeler ve Meselenin Uluslararası Hukuk Boyutu’, (2021) 79 (3) İstanbul Hukuk Mecmuası 1078.

²¹ Hava (n 5) 688-699.

²² Murat Ercan ve Mehmet Can Kılınc, ‘Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Ortadoğu Merkezli Doğu Akdeniz Politikaları “Kıbrıs Çatışması ve Libya Mutabakatı”, (2020) 2 (2), Anadolu Strateji Dergisi 23.

²³ Merve Akbayır ve Cem İsmail Savaş, ‘Bölgesel Güvenlik Kompleksi Kuramı’nda Yalıtıcı Kavramı: Doğu Akdeniz ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme’, (2021) 21 (2), Akdeniz İİBF Dergisi 237.

²⁴ Mavi Vatan, ‘Doğu Akdeniz Gaz Forumu (East-Med) ve Türkiye’nin durumu’, (2024), <<https://mavivatan.net/dogu-akdeniz-gaz-forumu-ve-turkiyenin-durumu/>> s.e.t. 23 Kasım 2024.

²⁵ Levent Kırval ve Arda Özkan, ‘The Delimitation Dispute of the Maritime Jurisdiction Areas in the Eastern Mediterranean: Turkish Perspective Based on the Equitable Principles’, (2021) 52, The Turkish Yearbook of International Relations 97.

²⁶ Mat, Köse ve Armağan (n 20) 1080.

aykırı bir şekilde işgale başlamasıdır.²⁷ İşgal karşısında ABD, AB, İngiltere, Kanada ve Avustralya gibi Batılı ülkeler Rusya'ya karşı kapsamlı ve katı ekonomik yaptırımlar uygulamaya başlamıştır.²⁸ “Yeni Soğuk Savaş” olarak isimlendirilen savaşın uzama ihtimali AB dâhil birçok ülkeyi enerji kaynaklarını yeniden gözden geçirmeye zorlamıştır.²⁹ Devam eden savaşın neticesinde Doğu Akdeniz bölgesindeki enerji rezervlerinin önemi bir kat daha artmıştır.³⁰

Doğu Akdeniz'de yaşanan egemenlik mücadelesini etkileyen en son gelişme HAMAS'ın 7 Ekim 2023'te İsrail'e karşı gerçekleştirdiği “El Aksa Tufanı” isimli operasyon ve bu operasyona karşı İsrail'in başlattığı “Demir Kılıçlar” operasyonu ya da bir başka ismi ile Gazze Savaşıdır. Halen devam eden savaş uluslararası hukukun *jus ad bellum*, *jus in bello* ve uluslararası ceza hukuku gibi uluslararası hukukun birçok branşı açısından önemli tartışmaları ve sorunları gündeme getirmiştir. Ancak uluslararası hukuk literatüründe 7 Ekim Gazze Savaşı'nın Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının paylaşımı sorunu ve enerji güvenliği açısından ortaya çıkardığı sorunların yeterince ele alınmadığı gözlenmiştir. Oysa söz konusu savaşın Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının paylaşımı sorunu ve enerji güvenliği denklemi üzerinde de önemli yansımaları vardır. Üstelik 8 Ekim 2024'te Suriye'de Esad rejiminin çökmesi ile de bu jeostratejik denge yeniden şekillenmektedir. Bu nedenle bu makalenin temel amacı 7 Ekim Gazze Savaşı'nın Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarının paylaşımı sorunu ve enerji güvenliği açısından ortaya çıkardığı sorunları ve sonuçları uluslararası hukuk boyutu ile ele almak ve literatüre katkı yapmaktır. Bu bağlamda makalede ilk olarak bölgesel güvenlik açısından El-Aksa Tufanı ve Demir Kılıçlar Operasyonları ve bunların Ortadoğu üzerindeki etkileri üzerinde durulacaktır. Çalışmada ikinci olarak, 7 Ekim Gazze Savaşı öncesi Doğu Akdeniz'de siyasi ve hukuki durum incelenecektir. Çalışmada üçüncü olarak İsrail cephesinden Doğu Akdeniz'deki gelişmeler ele alınacaktır. Bu bağlamda İsrail-Mısır; İsrail-Lübnan; İsrail-GKRY ve İsrail-Türkiye hattındaki gelişmeler üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulacaktır. Çalışmada dördüncü olarak Filistin Devleti cephesinden Doğu Akdeniz'deki gelişmeler değerlendirilecektir. Çalışmada beşinci olarak 7 Ekim Gazze Savaşı sonrası dönemde Doğu Akdeniz'de

²⁷ Fatma Taşdemir, ‘The 2022 Russia-Ukraine War from the Perspective of Jus Ad Bellum: Is International Law Strengthened?’, (2022) 8 (1), Journal of Law 97-122.

²⁸ Taşdemir (n 27) 102.

²⁹ Nurşin Ateşoğlu Güney, ‘Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası Türkiye-AB İlişkilerinin Geleceği’, (2022) 370, SETA 8.

³⁰ Özden Zeynep Oktav, ‘Ukrayna Savaşı’nın Türkiye-Rusya İlişkilerine Olası Etkileri’, (2022) 13 (23) Bilge Strateji 30.

ortaya çıkan siyasi ve hukuki tablo ele alınacaktır. Makalede son olarak konuya ilişkin tespitlere ve öngörülere yer verilecektir.

I. BÖLGESEL GÜVENLİK AÇISINDAN EL-AKSA TUFANI VE DEMİR KILIÇLAR OPERASYONU

7 Ekim 2023 tarihinde HAMAS'ın silahlı kanadı İzzeddin el-Kassam Tugayları, İsrail'e yönelik olarak "El Aksa Tufanı" adıyla geniş kapsamlı bir saldırı başlatmıştır. HAMAS'ın bu sürpriz saldırısı ile 845'i sivil olmak üzere 1200 İsraili öldürülmüş, 5000'den fazla kişi yaralanmış ve 251 kişi ise rehin alınmıştır.³¹ HAMAS, 7 Ekim'de İsrail'de düzenlediği saldırıların gerekçesine ilişkin olarak 17 sayfalık bir rapor yayınlamıştır³² ve söz konusu raporda saldırısını İsrail'in Filistin topraklarında "*devam eden işgaline*", Gazze Şeridi'ndeki "*ablukaya*", "*yasadışı İsrail yerleşimlerinin genişlemesine*", "*artan İsrail yerleşimci şiddetine*" ve son zamanlarda yaşanan gerginliklere tepki olarak gerçekleştirdiğini ileri sürmüştür.³³

HAMAS'ın bu sürpriz baskın karşısında İsrail BM Şartı madde 51'de yer alan ve doğal olan meşru müdafaa hakkına dayanarak 2,3 milyon insanın yaşadığı 140 km karelik Gazze'ye yoğun bir hava bombardımanı başlatmıştır.³⁴ İsrail'in saldırıları neticesinde 1,7 milyon sivil zorla yerinden edilmiş ve Refah'a sığınmıştır.³⁵ İsrail, güvenlik gerekçesi ile 2009'dan bu yana uyguladığı ablukayı iyice sıkılaştırmış, abluka kurallarını ihlal ederek sivilleri aç bırakmış, insani yardımların girişini engellemiş ve Gazze halkını kolektif cezalandırmaya tabi tutmuştur. Nitekim BM Gazze Araştırma ve Soruşturma Komisyonu 16 Eylül 2025 tarihinde yayınladığı raporda İsrail'in Gazze'de "soykırım" suçunu

³¹ Susan M. Akram, 'The failures of the UN in the Israel-Palestine Conflict', (Open Global Rights 2024), <<https://www.openglobalrights.org/failures-un-israel-palestine-conflict/>> s.e.t. 7 Haziran 2024.

³² Euronews, 'HAMAS'tan 7 Ekim Raporu: Saldırı Savunma Eylemiydi', (2024), <<https://tr.euronews.com/2024/01/22/HAMAS-tan-7-ekim-raporu-saldiri-savunma-eylemiydi>> s.e.t. 6 Haziran 2024.

³³ Mazi Udegbulem, 'Israel's Right of Self Defence and The Use of Civilian Facilities as Military Centers Gaza: An Appraisal International Humanitarian Law', (2022/2023) 9, Journal of Commercial and Contemporary Law 97.

³⁴ UNSC/2023/742.

³⁵ Euronews, 'İsrail'in kara harekâtı için Refah'ı boşaltma emri dış dünyada tepki çekiyor', (2024), <<https://tr.euronews.com/2024/05/06/israilin-kara-harekati-icin-refahi-bosaltma-emri-dis-dunyada-tepki-cekiliyor>> s.e.t. 6 Haziran 2024.

işlediğini teyit etmiştir.³⁶ Gerçekten İsrail'in uyguladığı soykırım politikası neticesinde iki seneyi dolduran Gazze Savaşı'nda 67.160 kişi ölmüş, 169.679 kişi yaralanmış ve Gazze bir moloz yığınına dönüşmüştür. Gazze'de yaşanan insanlık dramı karşısında Filistin'i tanıyan devlet sayısında büyük bir artış olmuş, Kanada, İngiltere, Fransa, Belçika, Portekiz, Lüksemburg, Malta, Monako, Avustralya gibi devletler Filistin'i devlet olarak tanımıştır. Böylece Filistin'i devlet olarak tanıyan BM üyesi ülke sayısı 157'ye ulaşmıştır.³⁷ Uluslararası kamuoyunun artan baskısı karşısında ABD başkanı Trump 29 Eylül 2025 tarihinde savaşı sona erdirmek amacı ile 20 maddelik bir barış planı önermiştir. İsrail'in Gazze'den çekilmesi, HAMAS'ın tüm rehineleri serbest bırakması ve silahsızlandırılması, insani yardımların serbest bırakılması ve silahsızlandırılması "Barış Kurulu/Konseyi" tarafından yönetilmesi gibi koşulları içermektedir.³⁸ Söz konusu planın yürürlüğe girip girmeyeceği henüz net değil ancak bu planın Doğu Akdeniz bölgesindeki deniz yetki alanlarının paylaşımı ve enerji güvenliği açısından çok önemli sonuçlar doğuracağı aşikârdır. Bölgede yaşanan tüm bu son ve önemli gelişmelerin etki ve sonuçlarının neler olduğunu ortaya koyabilmek için öncelikle 7 Ekim 2023 öncesi dönemde Doğu Akdeniz bölgesinde hâkim olan hukuki ve siyasi manzaraya bakmak gereklidir.

II. 7 EKİM GAZZE SAVAŞI ÖNCESİ DOĞU AKDENİZ'DE SİYASİ VE HUKUKİ DURUM

7 Ekim Gazze Savaşı öncesi Doğu Akdeniz bölgesindeki siyasi manzara, yürütülen "gaz diplomasisinin" bir sonucu olarak "bir normalleşme dönemi" olarak karakterize edilebilir.³⁹ Ocak 2019'da kurulan DAGF "gaz diplomasisinin" bir örneğini oluşturmuştur.⁴⁰ Gaz jeo-ekonomisi, alt bölgede rekabetin yanı sıra devletlerarası işbirliği açısından önemli bir güç haline gelmiş

³⁶ BBC, 'BM Komisyonu: İsrail Gazze'de Soykırım Yaptı', (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c5y5628jmy3o>> s.e.t. 6 Ekim 2025.

³⁷ Anadolu Ajansı, 'Filistin'i Devletini Tanıyan BM Üyesi Ülkelerin Sayısı 157'ye Çıktı', (2025) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/filistin-devletini-taniyan-bm-uyesi-ulkelerin-sayisi-157ye-cikti/3695956>> s.e.t. 6 Ekim 2025.

³⁸ BBC, 'Trump'ın Gazze Planı Hangi Engellerle Karşı Karşıya?', (2025), <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c1mxxkvpl0o>> s.e.t. 6 Ekim 2025.

³⁹ Mustafa Çıraklı ve Nur Köprülü, 'Why the War in Gaza Matters for the Eastern Mediterranean', (2024) 26, Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development 147.

⁴⁰ Çıraklı ve Köprülü (n 39) 149.

ve Yunanistan, Kıbrıs, İsrail, Mısır ve Körfez Devletleri arasında hâlihazırda ortaya çıkmakta olan jeopolitik uyumu güçlendirmiştir.⁴¹

Bu dönemde İran ile Suudi Arabistan arasındaki uzun süredir devam eden rekabet⁴² Çin'in arabuluculuk çabaları sonucu bir duraklama dönemine girmiştir. Nihayetinde iki ülke 10 Mart 2023'te yeniden diplomatik ilişkiler tesis etme ve büyükelçiliklerini açma konusunda anlaşmalarını duyurmuştur. Bu yumuşama ve normalleşme sürecinin vekâlet savaşları ve bölgesel çatışmalar üzerinde de olumlu etkilerinin olacağı hatta Suriye'yi de kapsayabileceği öngörülmüştür.⁴³

Bu dönemde İsrail, Doğu Akdeniz'deki güvenlik ve ekonomik çıkarlarını hem bölgesel hem de küresel aktörlerle geliştirdiği diplomatik ilişkilerle pekiştirmeye çalışmıştır. Bu bağlamda İsrail'in Arap dünyasıyla kurduğu ilişkilerde bir değişim yaşanmıştır. Nitekim 2020'deki İbrahim Anlaşmaları çerçevesinde İsrail, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Bahreyn, Fas ve Sudan ile ilişkilerini normalleştirmiştir. Bu anlaşmalar, İsrail'in bölgesel güvenlik ve enerji stratejilerini daha da güçlendirmişti. İsrail ile tarihi rakipleri arasındaki bu uzlaşma eğiliminin Suudi Arabistan'ı da kapsamaya beklenmekteydi. Hatta bu dinamiklerin Filistin sorununun çözümüne zemin hazırlayabileceği ve gerçek bir Filistin devletinin kurulmasına yol açabileceği dahi öne sürülmekteydi.⁴⁴

7 Ekim Gazze Savaşı öncesi dönemde Doğu Akdeniz bölgesinde yaşanan gelişmeleri İsrail ve Filistin cephesinden uluslararası hukuk perspektifiyle ayrı ayrı değerlendirmek faydalı olacaktır.

⁴¹ Joshua Krasna, 'A Long Hot Summer for Eastern Mediterranean Gas Politics', (Foreign Policy Research Institute 2023), <<https://www.fpri.org/article/2023/09/a-long-hot-summer-for-eastern-mediterranean-gas-politics/>> s.e.t. 13 Kasım 2024.

⁴² Fatma Taşdemir, 'Yemen İç Savaşında Suudi Arabistan Liderliğindeki Koalisyon Devletlerinin Askeri Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk', (Ed.) Fırat Purtaş, *Uluslararası İlişkilere Tarihsel Bir Bakış: Prof. Dr. Refet Yinanç'a Armağan*, (Nobel Yayıncılık 2019) 339-341.

⁴³ Mustafa Caner, 'İran-Suudi Arabistan Normalleşme Anlaşması Sebepleri ve Sonuçları', (2023) 65, SETA 1-4.

⁴⁴ Ignazio Alcamo, 'The energy security dynamics around the Israel-Hamas war and their implications for the future of the Gaza Marine gas field', (Istituto Analisi Relazioni Internazionali 2024), <https://iari.site/2024/06/11/the-energy-security-dynamics-around-the-israel-hamas-war-and-their-implications-for-the-future-of-the-gaza-marine-gas-field/#google_vignette> s.e.t. 6 Kasım 2024.

1. İsrail Cephesinden Doğu Akdeniz

İsrail, Doğu Akdeniz'deki jeopolitik, jeo-ekonomik, jeo-stratejik, jeo-enerji ve güvenlik dinamiklerinin şekillenmesinde önemli rol oynayan etkin bir aktördür. Doğu Akdeniz'deki en dar kıyı şeridinde sahip ülkelerden biri olan İsrail, 30 kilometrekarelik sahiliyle bir “gaz adası”dır. 2009 yılında Tamar sahasında 300 milyar metreküp ve Leviathan sahasında 600 milyar metreküp olmak üzere önemli miktarda doğal gaz rezervleri keşfetmiştir.⁴⁵ İsrail'in gaz rezervleri son on yılda sondaj ve arama faaliyetleri neticesinde % 40 artış göstermiş ve gaz rezervleri 2012'de 780 milyar metreküpten 2022 sonunda 1087 milyar metreküpe çıkmıştır.⁴⁶ Gazın başta enerji sektörü olmak üzere toplam 1271 milyar metreküpü yurt içinde tüketilirken, 921 milyar metreküpü ise ihraç edilmiştir. Ekim 2022'de üretime başlayan daha küçük Karish sahasının yanı sıra Leviathan ve Tamar'ın geliştirilmesi ile 2026 yılına kadar yılda 15 milyar metreküpten fazla arz ekleyecektir. Böyle bir artış İsrail'e ciddi bir gelir getirecektir. İsrail'in AB'ye potansiyel gaz ihracatı Moskova'ya olan bağımlılıklarını azaltmak isteyen Avrupalı hükümetler için yararlı olabilecektir.⁴⁷ Dolayısıyla 2022'den bu yana Rusya-Ukrayna Savaşı nedeni ile yaşanan enerji krizi hesaba katıldığında İsrail'in rezervlerinin Avrupa'ya en ucuz yollarla nakli büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla 7 Ekim öncesi dönemde İsrail'in temel amaçlarından bir tanesi hayati önem taşıyan enerji güvenliğini sağlamak ve Arap komşularıyla ilişkilerini iyileştirmede gaz rezervlerini “diplomatik bir araç” olarak kullanmaktı.⁴⁸

A. İsrail-Mısır Hattındaki Gelişmeler

Gazze Savaşı öncesi dönemde önemli gelişmelerden bir tanesi İsrail'in Mısır ile enerji işbirliğini genişletmesidir. Bu sürece AB'de destek vermiştir. AB, Mısır

⁴⁵ Krasna (n 41).

⁴⁶ Reuters, ‘Israel’s gas reserves grew by 40% over past decade’, (2023), <<https://www.reuters.com/business/energy/israels-gas-reserves-grew-by-40-over-past-decade-report-2023-06-22/>> s.e.t. 23 Kasım 2024.

⁴⁷ Noam Raydan, ‘The Gaza War’s Impact on Energy Security in the East Mediterranean’, (The Washington Institute 2023), <<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gaza-wars-impact-energy-security-east-mediterranean>> s.e.t. 05 Aralık 2024.

⁴⁸ Sujata Ashwarya, ‘Natural Gas Discoveries and Israel’s Energy Security’, (Georgetown Journal of International Affairs 2020), <<https://gjia.georgetown.edu/2020/05/25/natural-gas-discoveries-and-israels-energy-security/>> s.e.t. 23 Ekim 2024.

ve İsrail ile 15 Haziran 2022'de bir Mutabakat Zaptı imzalamıştır.⁴⁹ Buna göre her iki ülkede de üretilen gazın, Mısır'ın az kullanılan iki sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisi (Shell tarafından işletilen *Edku tesisi* ve Eni tarafından işletilen *Damietta* tesisi) aracılığıyla kıtaya gönderilmesine ilişkin bir mutabakata varılmıştır.

İsrail hükümetinin rakamlarına göre gaz ihracatının % 63'ü Mısır'a , % 37'si ise Ürdün'e yapılmaktadır. Dolayısıyla her iki ülkede İsrail gazına bağımlıdır. HAMAS'ın sürpriz saldırısından iki gün sonra 9 Ekim'de İsrail, güvenlik endişeleri nedeniyle ikinci büyük gaz sahası olan Tamar'ın üretimini 5 hafta süreyle askıya almıştır.⁵⁰ Daha sonra İsrail'in Aşkelon'daki petrol terminali de kapatılmıştır ve İsrail'in ham petrol ithalatı kesintiye uğramıştır.⁵¹ Tamar gaz tesisinin geçici olarak kapatılması, Mısır'a giden akışın kesintiye uğramasına neden olarak Kahire'nin enerji kıtlığının derinleşmesine neden olmuş ve kırılganlığını ortaya çıkarmıştır.⁵²

B. İsrail-Lübnan Hattındaki Gelişmeler

22 Kasım 1943 yılında bağımsız olan Lübnan'ın İsrail ile sadece kara sınır sorunları⁵³ değil deniz yetki alanlarının paylaşımı konusunda da önemli sorunları vardır. Bu problem, Lübnan'ın Ocak 2017'de açık deniz alanını 10 parsel bölüdüktan sonra, 4 ve 9 numaralı parselleri ihaleye sunmasıyla başlamıştır. Bunun üzerine İsrail, karşı adım atarak bu beş bölgeden üçünün kendi karasularında olduğunu iddia edip, deniz sınırlarının belirlenmesine yönelik bir kanunu Meclis'inden onaylatmıştır.⁵⁴ İhtilafı alanda 1,7 milyar metreküp varil

⁴⁹ Euronews, 'Avrupa Birliği Rusya'ya bağımlılığını azaltmak için İsrail ve Mısır ile doğal gaz anlaşması imzaladı', (2022), <<https://tr.euronews.com/2022/06/15/israil-ile-avrupa-birliginin-dogal-gaz-ihracat-icin-anlasma-yapacag-duyuruldu>> s.e.t. 23 Kasım 2024.

⁵⁰ Antonia Dimou, 'East Mediterranean Energy Projects Amid Israel-Hamas War', (Modern Diplomacy 2024), <<https://moderndiplomacy.eu/2024/07/24/east-mediterranean-energy-projects-amid-israel-hamas-war/>> s.e.t. 14 Ekim 2024.

⁵¹ Raydan (n 47).

⁵² Dimou (n 50).

⁵³ Yasin Atlioğlu, 'Lübnan'ın Güney Sınırı: Çatışma, İşgal ve Toprak İhtilafı', (2024) 11 (2), Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi 5-21.

⁵⁴ Haydar Oruç, 'İsrail ve Filistin'in Doğu Akdeniz Politikası', (Ed.) İsmail Numan Telci ve Recep Yorulmaz, *Uluslararası Siyasette Doğu Akdeniz*, (Ortadoğu Yayınları 2020) 219-220.

ham petrol ve 112 trilyon metreküp doğal gaz rezervi bulunduğu ileri sürülmektedir.⁵⁵

7 Ekim 2022'de önemli bir gelişme yaşanmış ve ABD'nin arabuluculuk çabaları sonucu söz konusu tartışmalı deniz alanlarına ilişkin olarak İsrail ile Lübnan arasında “*hakça ilkeler*” esas alınarak tarihi bir deniz sınırı anlaşması imzalanmıştır.⁵⁶ Antlaşma, hem bir sınır çizmekte hem de sınır ötesi kaynakların ortak yönetimine ilişkin ilkeleri belirlemektedir.⁵⁷ Ne var ki 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze Savaşı'na Hizbullah'ın 8 Ekim 2023'te müdahil olması neticesinde bu anlaşmanın akıbeti tartışmalı hale gelmiştir. 8 Ekim'de başlayan kontrollü çatışmalar zamanla tırmanmış, 27 Eylül 2024'te İsrail, Hizbullah'ın önde gelen lideri Hasan Nasrallah'ı öldürmüş ve 1 Ekim 2024'te Lübnan'ı bir kez daha işgal etmiştir. İki ülke arasında 27 Kasım 2024 tarihinde varılan ateşkes anlaşması ile bölgede sular bir nebze olsun durulmuştur.⁵⁸ Hem İsrail saldırıları hem de Haziran 2025'te gerçekleşen ve 12 gün süren İran-İsrail savaşı neticesinde Hizbullah askeri ve siyasi açıdan zayıflamış ve artık bölgesel bir “direniş eksenli lideri” olmaktan çıkmıştır. Hizbullah'ın zayıflaması neticesinde ortaya çıkan bu güç boşluğu ise Lübnan'ı yeni bir siyasal dönüşümün eşiğine getirmiştir.

C. İsrail-GKRY Hattındaki Gelişmeler

İsrail'in GKRY ile deniz yetki alanlarının paylaşımı konusunda sorunları vardı. İsrail GKRY'nin ilan ettiği “*Afrodit*” sahası ile “*Yishai*” gaz saha sınırının

⁵⁵ Anadolu Ajansı, ‘Doğu Akdeniz’de Lübnan İsrail Anlaşmazlığı Türkiye’ye Yarayabilir’, (2019), <<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/dogu-akdenizde-lubnan-israil-anlasmazligi-turkiye-ye-yarayabilir/1547663>> s.e.t. 4 Kasım 2024.

⁵⁶ Exchange of Letters Constituting a Maritime Agreement Between the State of Israel and the Lebanese Republic (with letters, 18 October 2022), Agreement Series No. 57582, signed October 27, 2022, United Nations Treaty Collection, <[https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002806029d5&clang=_en.<s.e.t. 15 Haziran 2025; Raydan \(n 46\).](https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002806029d5&clang=_en.<s.e.t. 15 Haziran 2025; Raydan (n 46).)

⁵⁷ Yücel Acer ve Sultan Şuanur Şimşek, ‘İsrail-Lübnan Deniz Sınırı Antlaşması’ (2022) 379, SETA 8.

⁵⁸ Anadolu Ajansı, ‘İsrail Ordusu, Lübnan ile Yaptığı Ateşkes Anlaşmasını İhlal Etmeyi Sürdürüyor’, (2024), <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ordusu-lubnan-ile-yaptigi-ateskes-anlasmasi-ihlal-etmeyi-surduruyor/3410464>> s.e.t. 17 Aralık 2024.

çakıştığını iddia etmektedir.⁵⁹ Ancak 19 Eylül 2022’de taraflar bu konularda anlaşmıştır.⁶⁰ Bu anlaşma taraflar arasındaki enerji işbirliğini güçlendirmiştir.

D. İsrail-Türkiye Hattındaki Gelişmeler

7 Ekim öncesi İsrail ve Türkiye’nin Doğu Akdeniz’deki politikaları, büyük ölçüde **deniz yetki alanları, enerji kaynakları, bölgesel ittifaklar ve jeopolitik rekabet** ekseninde şekillenmiştir. Aslında İsrail’in Türkiye ile bir deniz sınırı yoktur fakat hâlihazırda İsrail’deki doğal gaz rezervlerinin Avrupa’ya nakli konusu iki ülke açısından da büyük önem taşımaktadır. Doğu Akdeniz’deki GKRY ve İsrail’in yetki alanlarında bulunan bölgelerden çıkarılan doğal gazın, Yunanistan ve İtalya üzerinden Avrupa’ya taşınmasını hedefleyen East-Med Boru Hattı Projesi, 2 Ocak 2020 tarihinde Atina’da imzalanan bir anlaşma ile resmen onaylanmıştır.⁶¹ Doğu Akdeniz Boru Hattı Anlaşması’yla yılda 12 milyar metre küp doğalgazın taşınması planlanmaktadır. Hattın maliyetinin 6-15 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir.⁶² Bu anlaşma bölgedeki ülkeleri birbirleri ile yakınlaşmaya ve cepheleşmeye itmektedir.⁶³ İsrail bu dönemde doğalgaz enerji politikasını GKRY, Yunanistan ve Mısır ile çizmek istemiştir. Zira Türkiye ile İsrail arasındaki siyasi ilişkiler, 2009 yılında “one minute”, 2010’da “alçak koltuk krizi”, 31 Mayıs 2010’da “Mavi Marmara baskını” gibi olaylar nedeni ile kopma noktasına gelmiştir.⁶⁴ İsrail Türkiye’nin bıraktığı “stratejik boşluğu ve yalnızlığı bölgesel ve bölge dışı devletlerle ekonomik, askeri ve savunma alanında anlaşmalar yaparak” gidermeye çalışmıştır. East-Med Boru Hattı Projesi dışında yakın dönemde yapılan bu anlaşmalar arasında 9 Nisan 2021 Yunanistan-Mısır-GKRY Askeri İşbirliği

⁵⁹ Anadolu Ajansı, ‘İsrail ile GKRY Arasında Gaz Sahası Krizi’, (2019), <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ile-guney-kibris-rum-yonetimi-arasinda-gaz-sahasi-krizi/1668787>> s.e.t. 5 Kasım 2024.

⁶⁰ Acer ve Şimşek (n 57) 8.

⁶¹ Mat, Köse ve Armağan (n 20) 1078.

⁶² Gamze Alper, ‘Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Doğu Akdeniz’deki Münhasır Ekonomik Bölge İlanları ve Sınırlandırmaları: Türkiye’nin Güvenliği ve KKTC Üzerindeki Etkiler’, (2020) 2 (2), Anadolu Strateji Dergisi 33.

⁶³ Ömer Fuad Kahraman, ‘Doğu Akdeniz Enerji Sarmalını İsrail Enerji Politikaları Penceresinden Değerlendirmek’, (2019), Ortadoğu Etütleri 430-431.

⁶⁴ Fatma Taşdemir, ‘Güncel Gelişmeler Işığında İsrail’in Ulusal Güvenliğine Yönelik Tehdit ve Fırsatların Türkiye’nin Ulusal Güvenliği Üzerine Yansımaları’, (Ed.) Umut Kedikli ve Gökhan Telatar, *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye*, (Nobel Yayıncılık 2021) 235-236.

Anlaşması;⁶⁵ 18 Nisan 2021 İsrail-Yunanistan Savunma Tedarik Anlaşması;⁶⁶ 15 Eylül 2020 İsrail-BAE-Bahreyn Normalleşme Anlaşması⁶⁷ bulunmaktadır. 24 Şubat 2022'de başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı, Doğu Akdeniz'deki siyasi ve hukuki dengelerin yeniden şekillenmesine yol açmıştır. Türkiye'nin bu dönemde yıldızı yeniden parlamıştır.⁶⁸ Akabinde 7 Şubat 2023 depremi ile birlikte Türkiye İsrail dâhil Yunanistan, BAE, Mısır, Suudi Arabistan gibi bölgesel güçlerle ilişkilerini normalleştirmeye başlamış ve “*Mavi Vatan*” doktrinini yumuşatmıştır.⁶⁹ Ancak 7 Ekim 2023 Gazze Savaşı İsrail ile olan siyasi normalleşme sürecini hızla sona erdirmiştir. Gazze Savaşı sonrası dönemde barış planının hayata geçmesi halinde taraflar arasında siyasi ilişkiler düşük profilde seyretse bile enerji ve ticaret gibi alanlarda yüksek bir profilde devam edeceği söylenebilir.

2. Filistin Devleti Cephesinden Doğu Akdeniz Politikası

Gazze Şeridi, kuzey ve doğusunda İsrail, güneyinde Mısır ve batısında Akdeniz ile çevrili, yaklaşık 41 kilometre uzunluğunda ve 10 kilometre genişliğinde, toplamda 365 kilometrekarelik bir alanı kaplayan uzun ve dar bir bölgedir.⁷⁰ Gazze Şeridi'nin varlığı nedeni ile Filistin Doğu Akdeniz'de sahilgar bir devlettir. Filistin sorunu dini, siyasi ve tarihsel nedenleri olan köklü bir sorundur.⁷¹ Filistin'in Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanlarını tespit ve ilan eden 2015 ve 2019'daki tek taraflı Deklarasyonları ile Filistin sorunu artık deniz

⁶⁵ SSD, ‘Mısır, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Arasında Askeri İşbirliği Anlaşması’, (2021), <<https://savunmasanayiidergilik.com/tr/HaberDergilik/Misir-Yunanistan-ve-Guney-Kibris-arasinda-askeri-isbirligi-anlasmasi>> s.e.t. 23 Ekim 2024.

⁶⁶ Euronews, ‘İsrail ile Yunanistan Arasında Bugüne Kadarki En Büyük Savunma Anlaşması İmzalandı’, (2021), <<https://tr.euronews.com/2021/04/18/israil-ile-yunanistan-aras-nda-bugune-kadarki-en-buyuk-savunma-anlasmasi-imzalandi>> s.e.t. 23 Kasım 2024.

⁶⁷ Euronews, ‘İsrail, BAE ve Bahreyn Arasında Varılan İlişkilerin Normalleştirilmesi Anlaşması İmzalandı’, (2020), <<https://tr.euronews.com/2020/09/15/israil-bae-ve-bahreyn-aras-nda-varilan-iliskilerin-normallestirilmesi-anlasmasi-abd-de-imza>> s.e.t. 23 Kasım 2024.

⁶⁸ Oktav (n 30) 18-19.

⁶⁹ The International Institute for Strategic Studies, ‘Turbulence in the Eastern Mediterranean: Geopolitical, Security and Energy Dynamics’, (2023), <<https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/strategic-dossier-preview-turbulence-in-the-eastern-mediterranean/>> s.e.t. 19 Kasım 2024.

⁷⁰ BBC, ‘İsrail-Filistin Sorunu: Gazze Şeridi'ne İsrail Neden Abluka Uyguluyor, Bölgede Yaşam Nasıl?’, (2021), <<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57065624>> s.e.t. 12 Aralık 2024.

⁷¹ Miebaka Nabiebu vd., ‘The Israeli-Palestinian Conflict: Implications for the Principles of Distinction and Self-Defence in International Humanitarian Law’, (2024) 7 (1), GNOSI: An Interdisciplinary Journal of Human Theory and Praxis 135.

alanına da yaymıştır.⁷² Artık İsrail-Filistin uyuşmazlığının nedenleri arasında deniz yetki alanlarının paylaşımı ve enerji güvenliği boyutu da eklenmiştir.

Filistin ile İsrail arasında 1999 yılında imzalanan anlaşma çerçevesinde, Doğu Akdeniz’de ilk hidrokarbon keşfinin gerçekleştirildiği Gazze Deniz sahasının kullanım hakkı, 35 yıl süreyle Filistin’e verilmiştir. Filistin yönetimi, 2000 yılında yaptığı bir anlaşma ile bölgenin işletme iznini 25 yıl süreyle İngiliz gaz şirketi British Gas (BG) liderliğindeki konsorsiyuma devretmiştir. BG, kıyıda yaklaşık 36 km uzaklıktaki sahada gerçekleştirdiği aramada 32 milyar metreküplük bir doğalgaz rezervi keşfetmiştir.⁷³ Bu bölgede bulunan güvenilir gaz rezervinin 4 milyar dolar değerinde olacağı ve Filistin’in 15 yıllık enerji ihtiyacını karşılayacağı öngörülmüştür.⁷⁴ Ancak 2000 yılında başlayan II. İntifadayı mazeret gösteren İsrail hükümeti, aldığı bir kararla L bölgesini güvenlik alanı ilan etmiş ve bu karar sonucu Filistinlilerin erişebileceği alanı 20 mil ile sınırlamıştır.⁷⁵

İsrail’in 2005’de Gazze’den çekilmesi ise göstermelik bir çekilme olmuştur.⁷⁶ 2007’de Gazze Şeridi’nde liderlik mücadelesi yüzünden El-Fetih ile HAMAS arasında çıkan anlaşmazlıklar, taraflar arasında şiddetli çatışmalara dönüşmüştür. El-Fetih 2007’de Gazze’den çıkartılmış, HAMAS Gazze’de sosyal, ekonomik, siyasi hayatı kontrol altına almıştır. İsrail ise 3 Ocak 2009’da Gazze’ye süresiz ve sıkı bir kara, hava ve deniz ablukası uygulamaya başlamıştır. Gazze’ye yönelik katı bir şekilde uygulanan İsrail ablukası Gazze halkını “*kolektif cezalandırmaya*” tabi tutmuştur.⁷⁷ Gazze ablukası ile Filistin’in deniz yetki alanlarına ilişkin tüm hakları ellerinden alınmıştır.

Filistin egemen ve Doğu Akdeniz’e sahili olan bir devlet olarak 2 Ocak 2015’de Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi’ne (BMDHS) taraf olmuştur.

⁷² Bayılhoğlu (n 9) 680.

⁷³ Alcamo (n 44).

⁷⁴ Dursun Yıldız, ‘İsrail’in Akdeniz’deki Gazze Doğalgazına İlgisi Stratejik’, (Su Politikaları Derneği 2023), <<https://supolitikalariderneği.org/2023/10/19/israilin-akdenizdeki-gazze-dogalgazina-ilgisi-stratejik/>> s.e.t. 13 Kasım 2024.

⁷⁵ Oruç (n 54) 222.

⁷⁶ Fawad Siddiq Rana, ‘To What Extent Does A State Have The Right to Claim Self-Defence Towards A Non-State Actor Acting Either Within or Outside of That State’s Territory?’, (Bachelor’s Thesis, Swedish Defence University) 24-25.

⁷⁷ Fatma Taşdemir, ‘İsrail’in Ulusal Güvenlik Sorunları ve Uluslararası Hukuk’, (Ed.) Umud Kedikli ve Gökhan Telatar, *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye*, (Nobel Yayıncılık 2021) 206-210.

Filistin 31 Ağustos 2015'de tek taraflı bir Deklarasyon'la BMDHS uygun olarak Filistin devletinin karasuları, bitişik bölgesi, kıta sahanlığı ve Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) alanını sınırladığını bildirmiş ancak herhangi bir koordinat vermemiştir. 24 Ekim 2019'da ise bir başka tek yanlı Deklarasyonla BMDHS'nin 3, 4, 5, 33 ve 57. maddeleri çerçevesinde Filistin devletinin karasuları, bitişik bölgesi, kıta sahanlığı ve MEB alanları ile bu alanların ölçüldüğü esas hatların sınırlandığını belirtilmiş ve açık koordinatlar tespit etmiştir. Filistin normal esas hat uygulayarak 12 mil karasuları, 24 mil bitişik bölgesi, 200 deniz mili kıta sahanlığı ve MEB alanı ilan etmiştir. Çakışma halinde sorunların “uluslararası hukuk ilkeleri” ve “hakkaniyet ilkesi” dikkate alınarak yargısal çözüm yoluna gidileceği belirtilmiştir.⁷⁸ Böylece Filistin devleti, tek taraflı işlemleri ile GKRY-İsrail-Mısır kavşağına karşı çıkmıştır.⁷⁹ İsrail ve Mısır bu sınırlandırma işlemlerine itiraz etmiştir. İsrail, Filistin'in bir devlet olmadığını iddia ederken, Mısır ise sınırlandırma hukuku çerçevesinde itirazlarını yükseltmiştir.⁸⁰ Sonuç olarak 7 Ekim öncesi dönemde İsrail Filistin'in deniz yetki alanları üzerinde “*fili işgal*” uygulamakta ve Filistin'in doğal kaynaklarını bağımsızca geliştirmesine izin vermemektedir.

Haziran 2023'te İsrail, Filistin Yönetimi ve Mısır'ın arasında Gazze Deniz Gaz Sahası'nın geliştirilmesi konusunda işbirliği yapılmasına dair bir prensip kararına varılmış olması enerji kaynaklarının etkin kullanılması ve bölgesel istikrarın sağlanması açısından sessizce bir fırsat penceresi açmıştır. Karara göre, Mısırlı EGAS liderliğindeki bir konsorsiyum gaz çıkarımını denetleyecek, Mısır gazı satın alacak ve onu bir gaz boru hattı aracılığıyla Arish liman kentine taşıyacak ve böylece Avrupa'ya LNG ihracatını kolaylaştıracaktır.⁸¹ Bu karar İsrail'in Filistin'e karşı “*tam tecrit*” politikası yerine Filistin ile sınırlı bir işbirliğini tercih ettiğini düşündürmüştür.⁸² Ne var ki 7 Ekim Gazze Savaşı'nın başlaması ile bu fırsat penceresi kapanmıştır.

7 Ekim sonrası İsrail Gazze'yi boşaltmış ve askeri açıdan işgal etmiştir. Gazze'deki çatışmalar sürerken, İsrail 29 Ekim 2023'te uluslararası hukuka göre Filistin'in deniz yetki sahası olarak kabul edilen bölgelerde doğal gaz araştırmaları yapmaları için altı uluslararası şirkete lisans verdiğini

⁷⁸ Bayıllıoğlu (n 9) 684.

⁷⁹ Bayıllıoğlu (n 9) 720.

⁸⁰ Bayıllıoğlu (n 9) 723.

⁸¹ Alcamo (n 44).

⁸² Alcamo (n 44).

açıklamıştır.⁸³ Bu girişim uluslararası hukuku bir kez daha ihlal etmiştir. Zira İsrail, Gazze Şeridi'nde işgalci bir güçtür⁸⁴ ve işgalci gücün bu kaynaklar üzerinde tasarrufta bulunması ya da yetki sahibi olması Filistin'in egemenliğinin ihlali demektir.

III. 7 EKİM GAZZE SAVAŞI SONRASI DOĞU AKDENİZ'DE DENİZ YETKİ ALANLARI VE ENERJİ GÜVENLİĞİ SORUNU

7 Ekim 2023'te başlayan ve iki yılını dolduran Gazze Savaşı, Doğu Akdeniz bölgesinde jeopolitik dengeleri önemli ölçüde değiştirmiş hukuki, siyasi, ekonomik, güvenlik ve insani açılardan bölgesel ve küresel çapta önemli sonuçlar doğurmuştur.

Filistin cephesinden iki yılını dolduran savaşın sonunda 67 bin kişinin öldüğü Filistin, büyük bir yıkıma uğramış ve yaşanmaz bir hale gelmiştir. Savaşın on beşinci ayında Gazze Şeridindeki binaların % 60'ı zarar görmüş, hastane, okul, tarım arazileri ve altyapı sistemleri tahrip olmuştur. Bu süreçte Gazze'de 1.8 milyon kişi kıtlıkla karşı karşıya kalmış ve yoksulluk %100 artmış, Gazze ekonomisi % 86 daralmayla en büyük ekonomik daralmayı yaşamıştır UNCTAD raporuna göre savaşın yarattığı maliyet 18.5 milyon dolardır. Bu miktar, Gazze'nin 2022'deki gayrisafi yurtiçi hasılasının yaklaşık yedi katı olup, Dünya Bankası'na göre, Gazze'nin ekonomisini 2022 seviyesine geri döndürmenin 350 yıl alabileceği öngörülmüştür.⁸⁵

7 Ekim Gazze Savaşı, Gazze bölgesinin ve Filistin devletinin geleceğine ilişkin belirsizlikleri daha da artırmıştır. Özellikle Trump yönetiminin 29 Eylül 2025 tarihli Gazze planı, bölgesel güvenlik mimarisi ve Filistin'in devletleşme süreci açısından yeni bir kırılma noktası yaratmıştır. Plan, görünürde ekonomik kalkınma ve istikrar vurgusu taşısa da, Gazze'nin siyasal egemenliğini sınırlandırarak Filistin'in **self-determinasyon hakkını** fiilen zayıflatmaktadır. Bu durum, **Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 181 (II) ve 3236 (XXIX) sayılı kararlarında** tanımlanan Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkı ilkesiyle çelişmektedir. İsrail'in güvenlik kaygıları üzerinden meşrulaştırılan bu yaklaşım, Filistin topraklarının parçalanmış statüsünü kalıcı hale getirirken, Filistin'in uluslararası hukukta tanınan **devlet olma kapasitesini** daha da zayıflatmaktadır.

⁸³ Alcamo (n 44).

⁸⁴ Acer ve Şimşek (n 57) 11; Rana (n 76) 24-25.

⁸⁵ BBC, 'Haritalarla Yıkım: Gazze 15 Ayda Nasıl Değişti?', (2025), <<https://www.bbc.com/turkce/articles/crlkk91kwn5o>> s.e.t. 21 Ocak 2025.

Dolayısıyla, plan kısa vadede ekonomik kazanımlar sunsa da, uzun vadede **egemenlik, toprak bütünlüğü ve siyasi öz-yönetim** gibi temel unsurları aşındırarak Filistin'in tam devlet statüsüne erişimini geciktirecektir. Üstelik **“hukuk ve adalet ilkelerini hiçe sayarak barışı zorla dayatmak, gelecekte daha fazla adaletsizlik, şiddet ve istikrarsızlık yaratacaktır”**.⁸⁶

7 Ekim 2023'ten itibaren İsrail'in Gazze, Hizbullah, Hamas, İran ve Husilerle yürüttüğü çok katmanlı çatışma süreci, İsrail açısından büyük fırsatları beraberinde getirmiştir İsrail, bu dönemde **asimetrik tehditlere karşı caydırıcılığını yeniden tesis etmiş, ABD ve Batı müttefikleriyle güvenlik koordinasyonunu derinleştirmiş ve bölgesel savunma mimarisinde merkezî aktör konumunu** pekiştirmiştir. Bununla birlikte, Gazze'de yol açtığı insani yıkım İsrail'in soykırımcı bir devlet olarak tescillenmesine ve dolayısıyla **uluslararası meşruiyet kaybına yol açmıştır**.

İsrail-Türkiye hattına baktığımızda 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze Savaşı en başta Türkiye-İsrail arasındaki ilişkileri etkilemiş, Gazze Savaşı'nın hemen öncesinde başlayan iki ülke arasındaki siyasi normalleşme sürecini sona erdirmiştir. Türkiye HAMAS'ın 7 Ekim saldırısı karşısında ilk tepkisi taraflara itidal çağrısı olmuştur. HAMAS'ın rehinelere serbest bırakılması konusunda arabuluculuk yapmayı üstlenmiş; garantörlük teklifinde bulunmuştur. Ancak İsrail'in Gazze'deki orantısız askeri müdahalesinin yıkıcı etkileri arttıkça, Ankara'nın İsrail'e karşı tutumu giderek daha sert hale gelmiştir. Türkiye, ilk olarak büyükelçisini geri çekmiş; enerji anlaşmalarını durdurmuş; Gazze'ye destek gösterileri düzenlemiş; İsrail ürünlerine karşı geniş çaplı bir boykot kampanyası başlatmış; İsrail'e silah ambargosu uygulanması için uluslararası düzeyde çağrılar yapmış; İsrail'in işlediği suçlar nedeniyle uluslararası mahkemede yargılanması için çaba sarf etmiş; İsrail'e karşı ticaret kısıtlamaları getirerek Tel Aviv yönetimine baskı uygulamış; Batılı ülkelerin HAMAS'ı terör örgütü olarak tanımasına karşı çıkarak bu konudaki duruşunu uluslararası platformda güçlü bir şekilde savunmuş; ablukanın kaldırılması için yoğun bir lobi çalışması yapmış ve iki devletli çözümün gündemde kalmasını sağlamıştır.⁸⁷

⁸⁶ Middle East Eye, 'Why UN legal experts say Trump's Gaza plan breaches international law', (2025), <<https://www.middleeasteye.net/news/why-un-legal-experts-say-trumps-gaza-plan-breaches-international-law>> s.e.t. 6 Ekim 2025.

⁸⁷ Gizem Zeynep Özpinar, 'İsrail-Filistin Savaşı'nın Türkiye'nin Gazze Politikasına Etkisi', (Tudpam 2024), <<https://tudpam.org/israil-filistin-savasinin-turkiyenin-gazze-politikasina-etkisi/>> s.e.t. 25 Kasım 2024.

İsrail-Lübnan hattına baktığımızda 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze Savaşı ile Lübnan-İsrail ilişkileri bir kez daha bozulmuştur. İsrail ordusu ile HAMAS'a destek vermek isteyen Hizbullah arasında çatışmalar 8 Ekim 2023'te başlamış ve 27 Kasım 2024'te varılan ateşkes anlaşmasına kadar devam etmiştir. Bu süre içinde, Lübnan Sağlık Bakanlığı'na göre, İsrail'in Lübnan'a yönelik saldırılarında 3.500'ün üzerinde kişi hayatını kaybetmiş, 15.000'den fazla kişi yaralanmış ve 1,2 milyon kişi, yani Lübnan nüfusunun dörtte biri evlerini terk etmek zorunda kalmıştır.⁸⁸ Gelineen noktada iki taraf arasındaki Gazze Savaşı öncesi dönemdeki “*enerji diplomasisi*” çökmüştür. İsrail Hizbullah'sız bir Lübnan inşa etmeye çalışmaktadır. Bu süreçte zaten zayıf bir durumda olan Lübnan hükümeti daha da zayıflamıştır. Hizbullah'ın Gazze'ye destek vermek amacıyla İsrail'e karşı sürdürdüğü eylemler, Lübnan'daki iç siyasi yapıyı da etkileyerek, Lübnan'ın ulusal güvenliği üzerinde yeni bir risk faktörü oluşturmuştur. 2020'den bu yana mali kriz yaşayan Lübnan'ın kırılgan enerji sektörü üzerinde de ciddi olumsuz etkiler yaratmıştır. Gittikçe zayıflayan Lübnan'ın deniz yetki alanları ve potansiyel enerji kaynakları üzerindeki egemenlik hakları daha fazla tartışmaya açılmıştır.

İsrail, Mısır ve Ürdün hattına baktığımızda İsrail, Mısır ve Ürdün ile 1979 ve 1994'te imzaladığı barış anlaşmalarından bu yana bu ülkelerle ikili ilişkilerini sürdürmektedir. Bu ülkelerle olan ilişkiler İsrail'in Doğu Akdeniz'deki güvenliğini sağlama açısından da oldukça önemlidir. HAMAS'ın 7 Ekim saldırısı karşısında bu iki ülkede İsrail'i desteklemiştir. Ancak Mısır ve Ürdün halklarının Filistin'e duyduğu güçlü sempati nedeniyle bu iki ülke iç siyasi baskılarla karşı karşıya kalmıştır. İsrail ile ticari ilişkilerin sürdürülmesine tepkileri artmıştır. Bu durum Mısır ve Ürdün'ün hem iç hem de dış politikalarını karmaşıklaştırmıştır.⁸⁹

İsrail-GKRY hattına baktığımızda 7 Ekim 2023'teki Gazze Savaşı, İsrail-GKRY arasındaki güvenlik ve enerji alanındaki işbirliğini daha da derinleştirmiştir. Önümüzdeki süreçte de iki ülke arasındaki enerji ve bölgesel güvenlik işbirliği projeleri iki ülke arasında önemli olmaya devam edecektir.

⁸⁸ Euronews, ‘İsrail Beyrut’a Bir Hafta İçinde Dördüncü Saldırısını Gerçekleştirdi: En Az 11 Kişi Öldü’, (2024), <<https://tr.euronews.com/my-europe/2024/11/23/israil-beyruta-bir-hafta-icinde-dorduncu-saldirisini-gerceklestirdi-en-az-11-kisi-oldu>> s.e.t. 25 Kasım 2024.

⁸⁹ Çıraklı ve Köprülü (n 39) 150-151.

SONUÇ

Doğu Akdeniz bölgesi her daim hem bölgesel devletler hem de bölge dışı güçlü devletler açısından jeo-politik, jeo-ekonomik ve jeo-stratejik açıdan büyük önem taşımıştır. 2000'li yıllardan beri bölgede keşfedilen enerji rezervleri bölgeyi egemenlik mücadelelerinin daha da arttığı kilit önemde bir havza haline getirmiştir. 7 Ekim 2023'te başlayan ve halen devam eden Gazze Savaşı yalnızca İsrail-Filistin açısından değil aynı zamanda Doğu Akdeniz bölgesindeki diğer aktörlerin deniz yetki alanlarını, güvenlik ve enerji politikalarını yeniden şekillendirecek nitelikte önemli gelişmelere kapı aralamıştır.

Öncelikle 7 Ekim Gazze Savaşı iki devletli çözüm planlarını rafa kaldırmış ve Filistin devletinin geleceğini daha da belirsizleştirmiştir. Uzun süredir Filistin'in deniz yetki alanlarındaki egemenlik iddialarını reddeden ve bölgedeki enerji keşiflerini kendi güvenliği için bir öncelik olarak gören İsrail, HAMAS'ın 7 Ekim saldırısını bahane ederek Gazze'yi yeniden işgal etmiştir. Böylece Gazze'nin yönetimi ve deniz yetki alanları üzerindeki hâkimiyetini daha da arttırmıştır. Bu koşullar altında Haziran 2023'de varılan uzlaşma kararının uygulanma şansı ortadan kalkmıştır. İsrail, gelecekte kendisine yönelik 7 Ekim gibi "sürpriz" saldırıları engellemek için, Gazze ile kendi sınırı arasında kuzeyden güneye uzanan bir tampon bölge oluşturma planını güçlendirmiştir. İsrail'in Gazze'de sahneye koymaya çalıştığı bu senaryo Filistinlilerin dışsal ve ekonomik boyutlu self determinasyon hakkının inkârı anlamına gelmektedir. Bu durum Doğu Akdeniz'de İsrail ile Filistin arasındaki deniz sınırları ve enerji alanları üzerindeki egemenlik iddialarının bir çatışma alanı olarak kalmaya devam edeceği anlamına gelmektedir. Filistin uluslararası hukuk açısından bir devlettir ve Filistin'in ekonomik boyutlu self-determinasyon hakkı çerçevesinde Filistin'in Gazze açıklarında karasuları, kıta sahanlığı dışında münhasır ekonomik bölge ilan etmesi ve bu deniz alanlarında canlı ve cansız her tür doğal kaynaktan yararlanması onun egemenlik hakkının gereğidir. Hukuken olması gereken Gazze Savaşı sonrası dönemde Filistin devletinin uluslararası toplum tarafından tanınması ve BM üyesi bir devlet haline gelmesidir. Ancak Gazze'nin ve Filistin devletinin akıbetini küresel güçlerin çıkarları doğrultusunda küresel siyaset belirleyecektir.

7 Ekim Gazze Savaşı Doğu Akdeniz bölgesinde normalleşme sürecinin sona erdirmiş ve bölge devletleri arasındaki rekabetin silahlı çatışmalara dönüşme ve yayılma riskini arttırmıştır. Gazze'nin ve enerji kaynaklarının İsrail tarafından kalıcı olarak işgal edilmesi şüphesiz bölgedeki gerilimi ve istikrarsızlığı daha da artıracak, bölgesel işbirliğini ve enerji güvenliği ve deniz yolları güvenliğini

önemli ölçüde etkileyecektir. Bu durum bölgedeki devletlerin birbirleriyle olan ilişkilerini, deniz sınırlarını belirleyen anlaşmaların gözden geçirilmesini ve gerekirse yeniden müzakerelere başlanmasını zorunlu kılabilecektir.

KAYNAKÇA

- Acer Y, Şimşek SŞ, ‘İsrail-Lübnan Deniz Sınırı Antlaşması’ (2022) 379 SETA
- Akbayır M, Savaş C İ, ‘Bölgesel Güvenlik Kompleksi Kuramı’nda Yalıtıcı Kavramı: Doğu Akdeniz ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme’ (2021) 21 (2) Akdeniz İİBF Dergisi
- Akram SM, ‘The failures of the UN in the Israel-Palestine Conflict’ (Open Global Rights 2024) <<https://www.openglobalrights.org/failures-un-israel-palestine-conflict/>> s.e.t. 7 Haziran 2024
- Alcarno I, ‘The energy security dynamics around the Israel-Hamas war and their implications for the future of the Gaza Marine gas field’ (Istituto Analisi Relazioni Internazionali 2024) < https://iari.site/2024/06/11/the-energy-security-dynamics-around-the-israel-hamas-war-and-their-implications-for-the-future-of-the-gaza-marine-gas-field/#google_vignette> s.e.t. 6 Kasım 2024
- Algür B, ‘Kıbrıs ve Doğu Akdeniz’deki Son Uluslararası Gelişmeler Işığında Değişen Türkiye, ABD ve NATO Politikaları’ (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi
- Alper G, ‘Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Doğu Akdeniz’deki Münhasır Ekonomik Bölge İlanları ve Sınırlandırmaları: Türkiye’nin Güvenliği ve KKTC Üzerindeki Etkiler’ (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi
- Anadolu Ajansı, ‘Doğu Akdeniz’de Lübnan İsrail Anlaşmazlığı Türkiye’ye Yarayabilir’ (2019) <<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/dogu-akdenizde-lubnan-israil-anlasmazligi-turkiyeye-yarayabilir/1547663>> s.e.t. 4 Kasım 2024
- ‘İsrail ile GKRY Arasında Gaz Sahası Krizi’ (2019) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ile-guney-kibris-rum-yonetimi-arasinda-gaz-sahasi-krizi/1668787>> s.e.t. 5 Kasım 2024
- ‘6 Soruda İsrail’in İşgalini Genişlettiği Suriye’deki Golan Tepeleri’ (2024) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/-6-soruda-israilin-iscalini-genislettigi-suriyedeki-golan-tepeleri/3421373>> s.e.t. 19 Ocak 2024

- ‘İsrail Ordusu, Lübnan ile Yaptığı Ateşkes Anlaşmasını İhlal Etmeyi Sürdürüyor’ (2024) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ordusu-lubnan-ile-yaptigi-ateskes-anlasmasini-ihlal-etmeyi-surduruyor/3410464>> s.e.t. 17 Aralık 2024
- ‘Filistin’i Devletini Tanıyan BM Üyesi Ülkelerin Sayısı 157’ye Çıktı’, (2025) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/filistin-devletini-taniyan-bm-uyesi-ulkelerin-sayisi-157ye-cikti/3695956> s.e.t> 6 Ekim 2025.
- Arıdemir H, Allı Ç, ‘Doğu Akdeniz Bölgesindeki Münhasır Ekonomik Bölge Tartışmalarının Analizi’ (2019) 4 (10) İktisadi, İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi
- Ashwarya S, ‘Natural Gas Discoveries and Israel’s Energy Security’ (Georgetown Journal of International Affairs 2020) <<https://gja.georgetown.edu/2020/05/25/natural-gas-discoveries-and-israels-energy-security/>> 23 Ekim 2024
- Atlıoğlu Y, ‘Lübnan’ın Güney Sınırı: Çatışma, İşgal ve Toprak İhtilafı’ (2024) 11 (2) Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi
- Başeren SH, ‘Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı’ (2010b) 8(14) Stratejik Araştırmalar Dergisi
- *Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı* (Türk Deniz Araştırmaları Vakfı Yayınları No.31 2010a)
- Bayıllıoğlu U, ‘Filistin Devletinin Deniz Alanı İddialarına İlişkin Hukuki Bir Değerlendirme’ (2021) 6 (2) ÇÜHFD
- BBC ‘İsrail-Filistin Sorunu: Gazze Şeridi’ne İsrail Neden Abluka Uyguluyor, Bölgede Yaşam Nasıl?’ (2021) <<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57065624>> s.e.t. 12 Aralık 2024
- ‘Haritalarla Yıkım: Gazze 15 Ayda Nasıl Değişti?’ (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/crlkk91kwn5o>> s.e.t. 21 Ocak 2025
- ‘BM Komisyonu: İsrail Gazze’de Soykırım Yaptı’, (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c5y5628jmy3o>> s.e.t. 6 Ekim 2025
- ‘Trump’ın Gazze Planı Hangi Engellerle Karşı Karşıya?’, (2025), <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c1mxkkvvp1o>> s.e.t. 6 Ekim 2025

- Bowlus JV, 'Eastern Mediterranean Gas: Testing the Field' (The European Council on Foreign Relations 2020) <https://ecfr.eu/special/eastern_med/gas_fields> s.e.t. 4 Kasım 2024
- Caner M, 'İran-Suudi Arabistan Normalleşme Anlaşması Sebepleri ve Sonuçları' (2023) 65 SETA
- Çıraklı M, Köprülü N, 'Why the War in Gaza Matters for the Eastern Mediterranean' (2024) 26 Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development
- CNN Türk, 'Rumlar, Türkiye ile Çakışan 6. Parselde Gaz Buldu' (2022) <<https://www.cnnturk.com/video/dunya/rumlar-turkiye-ile-cakisan-6-parselde-gaz-buldu-1828485>> s.e.t. 12 Aralık 2024
- Dimou A, 'East Mediterranean Energy Projects amid Israel-Hamas War' (Modern Diplomacy 2024) <<https://moderndiplomacy.eu/2024/07/24/east-mediterranean-energy-projects-amid-israel-hamas-war/>> s.e.t. 14 Ekim 2024
- Ercan M, Kılınç MC, 'Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Ortadoğu Merkezli Doğu Akdeniz Politikaları "Kıbrıs Çatışması ve Libya Mutabakatı" (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi
- Euronews, 'İsrail, BAE ve Bahreyn Arasında Varılan İlişkilerin Normalleştirilmesi Anlaşması İmzalandı' (2020) <<https://tr.euronews.com/2020/09/15/israil-bae-ve-bahreyn-aras-nda-var-lan-iliskilerin-normallestirilme-si-anlasmas-abd-de-imza>> s.e.t. 23 Kasım 2024
- 'İsrail ile Yunanistan Arasında Bugüne Kadarki En Büyük Savunma Anlaşması İmzalandı' (2021) <<https://tr.euronews.com/2021/04/18/israil-ile-yunanistan-aras-nda-bugune-kadarki-en-buyuk-savunma-anlasmas-imzalandi>> s.e.t. 23 Kasım 2024
- 'Avrupa Birliği Rusya'ya bağımlılığını azaltmak için İsrail ve Mısır ile doğal gaz anlaşması imzaladı' (2022) <<https://tr.euronews.com/2022/06/15/israil-ile-avrupa-birligi-nin-dogal-gaz-ihracat-icin-anlasma-yapacag-duyuruldu>> s.e.t.23 Kasım 2024
- 'HAMAS'tan 7 Ekim Raporu: Saldırı Savunma Eylemiydi' (2024) <<https://tr.euronews.com/2024/01/22/HAMAS-tan-7-ekim-raporu-saldiri-savunma-eylemiydi>> s.e.t. 6 Haziran 2024

— 'İsrail Beyrut'a Bir Hafta İçinde Dördüncü Saldırısını Gerçekleştirdi: En Az 11 Kişi Öldü' (2024) <<https://tr.euronews.com/my-europe/2024/11/23/israil-beyruta-bir-hafta-icinde-dorduncu-saldirisini-gerceklestirdi-en-az-11-kisi-oldu>> 25 Kasım 2024

— 'İsrail'in kara harekâtı için Refah'ı boşaltma emri dış dünyada tepki çekiyor' (2024) <<https://tr.euronews.com/2024/05/06/israilin-kara-harekati-icin-refahi-bosaltma-emri-dis-dunyada-tepki-cekiliyor>> s.e.t. 6 Haziran 2024

Exchange of Letters Constituting a Maritime Agreement Between the State of Israel and the Lebanese Republic (with letters, 18 October 2022), Agreement Series No. 57582, signed October 27, 2022, registered December 22, 2022, United Nations Treaty Collection, <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002806029d5&clang=_en.> s.e.t. 15 Haziran 2025

Güney NA, 'Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası Türkiye-AB İlişkilerinin Geleceği' (2022) 370 SETA

Hava HT, 'Doğu Akdeniz'deki Doğal Gaz Rezervlerinin Ekonomik ve Güvenlik Boyutuyla Türkiye Açısından Değerlendirmesi' (2020) 16 (35) Güvenlik Strateji Dergisi

Kahraman ÖF, 'Doğu Akdeniz Enerji Sarmalını İsrail Enerji Politikaları Penceresinden Değerlendirmek' (2019) Ortadoğu Etütleri

Kaya Ş, 'Uluslararası Deniz Hukuku Kapsamında Doğu Akdeniz'in Hukuki Statüsü ve Türkiye Cumhuriyeti İçin Stratejik Önemi' (2007) 9 Stratejik Araştırmalar Dergisi

Keser U, Ak G, 'Kıbrıs Sorunu ve Deniz Hukuku Bağlamında Doğu Akdeniz'de Yapılması Gerekenler' (2018) 1 (2) Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi

Kırval L, Özkan A, 'The Delimitation Dispute of the Maritime Jurisdiction Areas in the Eastern Mediterranean: Turkish Perspective Based on the Equitable Principles' (2021) 52, The Turkish Yearbook of International Relations

Krasna J, 'A Long Hot Summer for Eastern Mediterranean Gas Politics' (Foreign Policy Research Institute 2023) <<https://www.fpri.org/article/2023/09/a-long-hot-summer-for-eastern-mediterranean-gas-politics/>> s.e.t. 13 Kasım 2024

Mat T Y, Köse MA, Armağan Mİ, ‘Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Doğu Akdeniz Meselesine İlişkin Güncel Siyasi Gelişmeler ve Meselenin Uluslararası Hukuk Boyutu’ (2021) 79 (3) İstanbul Hukuk Mecmuası

Mavi Vatan, ‘Doğu Akdeniz Gaz Forumu (East-Med) ve Türkiye’nin durumu’ (2024), <<https://mavivatan.net/dogu-akdeniz-gaz-forumu-ve-turkiyenin-durumu/>> s.e.t. 23 Kasım 2024

Middle East Eye, ‘Why UN legal experts say Trump’s Gaza plan breaches international law’, (2025), <<https://www.middleeasteye.net/news/why-un-legal-experts-say-trumps-gaza-plan-breaches-international-law>> s.e.t. 6 Ekim 2025

Nabiebu M vd., ‘The Israeli-Palestinian Conflict: Implications for the Principles of Distinction and Self-Defence in International Humanitarian Law’ (2024) 7 (1) GNOSI: An Interdisciplinary Journal of Human Theory and Praxis

Oktav ÖZ, ‘Ukrayna Savaşı’nın Türkiye-Rusya İlişkilerine Olası Etkileri’ (2022) 13 (23) Bilge Strateji

Oruç H, ‘İsrail ve Filistin’in Doğu Akdeniz Politikası’ (Ed.) İsmail Numan Telci ve Recep Yorulmaz, *Uluslararası Siyasette Doğu Akdeniz* (Ortadoğu Yayınları 2020)

Özdemir V, Hasan B, ‘Uluslararası Ekonomi Politik Bir Değerlendirme: Karadeniz ve Doğu Akdeniz Deniz Alanları Sorunu’ (2018) 13 (22) Turkish Studies

Özpınar GZ, ‘İsrail-Filistin Savaşı’nın Türkiye’nin Gazze Politikasına Etkisi’ (Tudpam 2024), <<https://tudpam.org/israil-filistin-savasinin-turkiyenin-gazze-politikasina-etkisi/>> s.e.t. 25 Kasım 2024

Paralı Z, ‘Türkiye Cumhuriyeti İle Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında İmzalanan Akdeniz’de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Uluslararası Politikaya Etkileri’ (2020) 1 (1) Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi

Rana FS, ‘To What Extent Does A State Have The Right to Claim Self-Defence Towards A Non-State Actor Acting Either Within or Outside of That State’s Territory?’ (Bachelor’s Thesis, Swedish Defence University)

Raydan N, ‘The Gaza War’s Impact on Energy Security in the East Mediterranean’ (The Washington Institute 2023)

<<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gaza-wars-impact-energy-security-east-mediterranean>> s.e.t. 05 Aralık 2024

Reuters, 'Israel's gas reserves grew by 40% over past decade' (2023)
<<https://www.reuters.com/business/energy/israels-gas-reserves-grew-by-40-over-past-decade-report-2023-06-22/>> s.e.t. 23 Kasım 2024

Salah M, Boxer B, 'Mediterranean Sea' (Encyclopedia Britannica 2025)
<<https://www.britannica.com/place/Mediterranean-Sea>> s.e.t. 11 Kasım 2024

Şeker BŞ, 'Doğu Akdeniz Enerji Güvenliği Eksenini: Yunanistan- GKRY'nin Muhtemel Politikaların Analizi ve Türkiye'nin Tutumu' (Ed.) Deniz Güler, Ahmet Yıldız ve İzgi Savaş, *Yeni Deniz Güvenliği Ekosistemi ve Doğu Akdeniz* (TASAM 2019)

SSD, 'Mısır, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Arasında Askeri İşbirliği Anlaşması' (2021) <<https://savunmasanayiidergiler.com/tr/HaberDergilik/Misir-Yunanistan-ve-Guney-Kibris-arasinda-askeri-isbirligi-anlasmasi>> s.e.t. 23 Ekim 2024

Taşdemir F, 'Yemen İç Savaşında Suudi Arabistan Liderliğindeki Koalisyon Devletlerinin Askeri Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk' (Ed.) Fırat Purtaş, *Uluslararası İlişkilere Tarihsel Bir Bakış: Prof. Dr. Refet Yananç'a Armağan* (Nobel Yayıncılık 2019)

— 'Güncel Gelişmeler Işığında İsrail'in Ulusal Güvenliğine Yönelik Tehdit ve Fırsatların Türkiye'nin Ulusal Güvenliği Üzerine Yansımaları' (Ed.) Umut Kedikli ve Gökhan Telatar *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye* (Nobel Yayıncılık 2021)

— 'İsrail'in Ulusal Güvenlik Sorunları ve Uluslararası Hukuk' (Ed.) Umut Kedikli ve Gökhan Telatar *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye* (Nobel Yayıncılık 2021)

— 'The 2022 Russia-Ukraine War from the Perspective of Jus Ad Bellum: Is International Law Strengthened?' (2022) 8 (1) Journal of Law

The International Institute for Strategic Studies, 'Turbulence in the Eastern Mediterranean: Geopolitical, Security and Energy Dynamics' (2023)
<<https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/strategic-dossier-preview-turbulence-in-the-eastern-mediterranean/>> s.e.t. 19 Kasım 2024

Udegbulem M, 'Israel's Right of Self Defence and The Use of Civilian Facilities as Military Centers Gaza: An Appraisal International Humanitarian Law' (2022/2023) 9 Journal of Commercial and Contemporary Law

UNSC/2023/742

Yeşiltaş M, 'Gazze ve Türkiye'nin Bölgesel Diplomasisi' (Kriter Dergi 2024) <<https://kriterdergi.com/dis-politika/gazze-ve-turkiyenin-bolgesel-diplomasisi>> s.e.t. 25 Kasım 2024

Yıldız D, 'İsrail'in Akdeniz'deki Gazze Doğalgazına İlgisi Stratejik' (Su Politikaları Derneği 2023) <<https://supolitikalariderneği.org/2023/10/19/israilin-akdenizdeki-gazze-dogalgazina-ilgisi-stratejik/>> s.e.t. 13 Kasım 2024

DEHUKAMDER

DEHUKAM DENİZ HUKUKU DERGİSİ
DEHUKAM JOURNAL OF THE SEA AND MARITIME LAW

*DEHUKAMDER - Volume: 8 / Issue: DEHUKAM 10th Anniversary Special Issue / Year: 2025,
pp. 441-496*

-Çeviri / Translation-

THE IMPACT OF THE OCTOBER 7, 2023 GAZA WAR ON MARITIME JURISDICTION AND ENERGY SECURITY IN THE EASTERN MEDITERRANEAN *

*7 EKİM 2023 GAZZE SAVAŞI'NIN DOĞU AKDENİZ'DE DENİZ YETKİ
ALANLARI VE ENERJİ GÜVENLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ*

Prof. Fatma TAŞDEMİR**

Assoc. Prof. Adem ÖZER***

ABSTRACT

The Eastern Mediterranean, as a semi-enclosed sea, has long constituted a sphere of intense struggles for sovereignty in geopolitical, geoeconomic, and geostrategic terms, both among regional states and powerful extra-regional actors. With the outbreak of the Gaza War on 7 October 2023, the contest for sovereignty in the Eastern Mediterranean has entered a new phase under international law. While Israel, under the pretext of

* Research Article, Received: 08.02.2025 / Accepted: 29.07.2025.

The DOI Number: 10.64199/dehukamder.1635879.

Declarations

Copyright: All kinds of publication, printing, reproduction and distribution rights of the article belong to DEHUKAMDER (Ankara University National Center for the Sea and Maritime Law Journal of the Sea and Maritime Law). The scientific, ethical and legal responsibility of the article belongs to the authors.

Ethical Statement: The author(s) declare that the preparation of this article is in accordance with ethical rules.

Conflict of Interest Declaration: The author(s) have no conflict of interest to declare.

Declaration of Support and Acknowledgement: None.

** Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli University Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of International Relations (fatma.tasdemir@hbv.edu.tr) (ORCID: 0000-0002-1937-4155).

*** Assoc. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of International Relations (adem.ozar@hbv.edu.tr) (ORCID: 0000-0002-6443-1032).

exercising its right of self-defense within the meaning of Article 51 of the UN Charter, has engaged in what may be characterized as “genocide” against the Palestinian people, it has simultaneously violated Palestine’s economically-oriented right to self-determination in the maritime zones claimed by Palestine in the Eastern Mediterranean. This development has also influenced the security and energy policies of other regional actors, triggering significant dynamics that may reshape the delimitation of maritime jurisdiction areas in the region. Against this backdrop, the primary objective of this article is to contribute to the literature by examining the problems and implications arising from the Gaza War with respect to the allocation of maritime zones and energy security in the Eastern Mediterranean.

Keywords: • Palestine • Israel • Occupation • Exclusive Economic Zone

ÖZ

Yarı-kapalı bir deniz olan Doğu Akdeniz bölgesi hem bölgesel devletler hem de bölge dışı güçlü devletler açısından jeo-politik, jeo-ekonomik ve jeo-stratejik açıdan büyük bir egemenlik mücadelesine konu olmaktadır. 7 Ekim 2023’te başlayan Gazze Savaşı ile Doğu Akdeniz’de yaşanan egemenlik mücadelesi uluslararası hukuk açısından farklı bir aşamaya taşınmıştır. İsrail BM Şartı madde 51 çerçevesinde meşru müdafaa hakkı adı altında bir yandan Filistin halkına karşı “soykırım” gerçekleştirirken, öte yandan Filistin’in Doğu Akdeniz’de hak iddia ettiği deniz yetki alanlarında ekonomik boyutlu self-determinasyon hakkını da ihlal etmiştir. Bu durum Doğu Akdeniz bölgesindeki diğer aktörlerin güvenlik ve enerji politikalarını da etkilemiş ve deniz yetki alanlarını yeniden şekillendirecek nitelikteki önemli gelişmeleri de tetiklemiştir. Bu çerçevede bu makalenin temel amacı Gazze Savaşı’nın Doğu Akdeniz’deki deniz yetki alanları paylaşımı ve enerji güvenliğiyle ilgili ortaya çıkardığı problemleri ve sonuçları inceleyerek literatüre katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: • Filistin • İsrail • İşgal • Münhasır Ekonomik Bölge

INTRODUCTION

The Mediterranean Sea, being landlocked and extending from the Atlantic Ocean in the west to Asia in the east, constitutes a semi-enclosed sea separating Europe and Africa, with a surface area of approximately 970,000 nautical miles (2.5 million square kilometers).¹ The boundaries of the Eastern Mediterranean Basin are formed by the coasts of Italy, Croatia, Albania, Greece, Türkiye, Syria, Lebanon, Israel, Palestine, Egypt, Libya, the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus (GCASC), and Tunisia.² This region encompasses an area of approximately

¹ Mostafa Salah & Baruch Boxer, “Mediterranean Sea” (Encyclopedia Britannica 2025) <<https://www.britannica.com/place/Mediterranean-Sea>> accessed 11 November 2024.

² Sertaç Hami Başeren, *Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı* (Turkish Marine Research Foundation Publications No.31, 2010a) 2; Sertaç Hami Başeren, ‘Doğu

90,000 nautical miles, with a north–south extension of 340 nautical miles and an east–west extension of 450 nautical miles.³ Within the Eastern Mediterranean region lie the Adriatic Sea and the Aegean Sea which have unique characteristics and are sui generis in the world.⁴

The Eastern Mediterranean has, from past to present, held significant geo-political, geo-economic, and geo-strategic importance for both regional and extra-regional states.⁵ The Eastern Mediterranean holds unique strategic importance due to its location at the crossroads of Europe, Asia, and Africa; its access to the Indian Ocean via the Suez Canal and to the Atlantic Ocean via the Strait of Gibraltar; its connectivity to the Middle East and the Black Sea through Türkiye; as well as its role as a control point for regional maritime traffic, global sea trade, energy hubs, and pipeline routes.⁶ For Türkiye—an essential transit state in global energy transfer—the region also constitutes a maritime gateway to the Middle East.⁷ Another factor enhancing the value of the Eastern Mediterranean is the presence of the Island of Cyprus, often described as an aircraft carrier, a permanent naval base, and a strategic observation post.⁸ Moreover, the existence of the Gaza Strip has made the Eastern Mediterranean a major arena of global political conflict. Another dimension is being added to the Palestinian issue, which dates back to ancient times in the history of this region. Therefore, much of the dispute over the delimitation of jurisdictions in the Eastern Mediterranean originate from the maritime dimensions of the Cyprus and Palestinian problems.⁹

The principal factor that has brought the Eastern Mediterranean to the forefront as a new sphere of interaction for both global and regional actors has been the

Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı' (2010b) 8(14) Stratejik Araştırmalar Dergisi 132-133; Şenay Kaya, 'Uluslararası Deniz Hukuku Kapsamında Doğu Akdeniz'in Hukuki Statüsü ve Türkiye Cumhuriyeti İçin Stratejik Önemi' (2007) 9 Stratejik Araştırmalar Dergisi 28-31.

³ Hakan Arıdemir and Çağatay Allı, 'Doğu Akdeniz Bölgesindeki Münhasır Ekonomik Bölge Tartışmalarının Analizi' (2019) 4(10) İktisadi, İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi 192.

⁴ Kaya (n 2) 22.

⁵ Hüseyin Tamer Hava, 'Doğu Akdeniz'deki Doğal Gaz Rezervlerinin Ekonomik ve Güvenlik Boyutuyla Türkiye Açısından Değerlendirmesi', (2020) 16 (35), Güvenlik Strateji Dergisi 678.

⁶ Betül Algür, 'Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'deki Son Uluslararası Gelişmeler Işığında Değişen Türkiye, ABD ve NATO Politikaları', (2020) 2 (2), Anadolu Strateji Dergisi 56.

⁷ Ulvi Keser and Gökhan Ak, 'Kıbrıs Sorunu ve Deniz Hukuku Bağlamında Doğu Akdeniz'de Yapılması Gerekenler' (2018) 1(2) Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi 95.

⁸ Arıdemir and Allı (n 3) 193.

⁹ Başeren (n 2) (2010a) 1; Uğur Bayılloğlu, 'Filistin Devletinin Deniz Alanı İddialarına İlişkin Hukuki Bir Değerlendirme' (2021) 6(2) ÇÜHFD 680.

discovery of rich energy and hydrocarbon deposits in the region since the 2000s.¹⁰ The Eastern Mediterranean is estimated to contain approximately 47% of the world's proven petroleum reserves and 43% of its natural gas reserves.¹¹ In recent years, significant natural gas discoveries have been made, particularly in Israel's and Egypt's offshore areas, most notably in the Leviathan, Tamar, and Zohr fields.¹² Other littoral states—namely Türkiye, Syria, Lebanon, Greece, the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus (GCASC), and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC)—also possess maritime zones with potential reserves. However, as these reserves have not yet been fully proven, they remain the subject of considerable speculation.¹³ For instance, it is asserted that the GCASC's *Aphrodite* field contains 140 billion cubic meters (bcm) of proven reserves.¹⁴ In 2018, the Greek Cypriot Administration of Southern Cyprus (GCASC) announced the discovery of the Calypso field, followed in 2019 by the Glaucus-1 field,¹⁵ and in 2022 by a gas deposit of 70.78 billion cubic meters in Block 6, which overlaps with Türkiye's claimed maritime jurisdiction areas.¹⁶ These discoveries have triggered major disputes among regional states concerning both the ownership of these hydrocarbon resources and the transportation of the reserves to Western Europe. In addition to the littoral states, United States, Russia, the United Kingdom, and European Union member states have also engaged in intense competition, seeking to secure the largest share of these resources while capitalizing on the Eastern Mediterranean's strategic location. The disputes over maritime delimitation and energy security in the Eastern Mediterranean not only involve states but also multinational oil companies, as well as non-state armed actors such as Hezbollah, HAMAS, ISIS, and PYD/YPG.¹⁷ For Türkiye—whose energy needs are met approximately 75%

¹⁰ Burak Şakir Şeker, 'Doğu Akdeniz Enerji Güvenliği Ekseni: Yunanistan-GKRY'nin Muhtemel Politikaların Analizi ve Türkiye'nin Tutumu', in Deniz Güler, Ahmet Yıldız and İzgi Savaş, *Yeni Deniz Güvenliği Ekosistemi ve Doğu Akdeniz* (TASAM 2019) 289.

¹¹ Arıdemir and Allı (n 3) 193.

¹² John v Bowlus, 'Eastern Mediterranean Gas: Testing the Field' (The European Council on Foreign Relations 2020) <https://ecfr.eu/special/eastern_med/gas_fields> accessed 4 November 2024.

¹³ Volkan Özdemir and Barış Hasan, 'Uluslararası Ekonomi Politik Bir Değerlendirme: Karadeniz ve Doğu Akdeniz Deniz Alanları Sorunu' (2018) 13(22) *Turkish Studies* 410.

¹⁴ Şeker (n 10) 288; Özdemir and Hasan (n 13) 411.

¹⁵ Hava (n 5) 688.

¹⁶ CNN Türk, 'Rumlar, Türkiye ile Çakışan 6. Parselde Gaz Buldu' (2022) <<https://www.cnnturk.com/video/dunya/rumlar-turkiye-ile-cakisan-6-parselde-gaz-buldu-1828485>> accessed 12 December 2024.

¹⁷ Bowlus (n 12).

through imports—the hydrocarbon resources of the Eastern Mediterranean hold exceptional strategic value.¹⁸ The Island of Cyprus, owing to its critical geographical position, constitutes the very center of this competition.¹⁹

In recent years, significant political developments have occurred that have profoundly influenced the ongoing sovereignty struggle in the Eastern Mediterranean. The first of these developments was the wave of popular uprisings known as the “*Arab Spring*,” which began in 2011. The ensuing events, particularly in Egypt, Libya, and Syria, deeply affected regional balances both in the Middle East and in the Eastern Mediterranean. The second major development was the inclusion of the *Eastern Mediterranean Pipeline (EastMed Project)* among the EU’s Projects of Common Interest in 2015. Although the Project.²⁰ Although the project, formalized by the agreement signed in Athens on 2 January 2020, is considered economically costly and unlikely to succeed, it is nonetheless viewed as an attempt to exclude Türkiye and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) from the Eastern Mediterranean.²¹ The third significant development was the establishment of the *Eastern Mediterranean Gas Forum (EMGF)* in 2019 by Egypt, Greece, Israel, Italy, Jordan, Palestine, and the GCASC. By excluding Türkiye, the TRNC, Lebanon, and Syria, the Forum’s member states have sought to cooperate on the production and consumption of regional resources, with the principal aim of transforming the Eastern Mediterranean into a new energy hub.²² Although the EMGF appears, at first glance, to prioritize economic cooperation, it also embodies a security dimension.²³ Its underlying objective is to counterbalance Türkiye in the region.

¹⁸ Zeynep Paralı, ‘Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında İmzalanana Akdeniz’de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Uluslararası Politikaya Etkileri’ (2020) 1(1) Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 50-51.

¹⁹ Algür (n 6) 56.

²⁰ Tülay Yıldırım Mat, Miray Azaklı Köse and Merve İspirli Armağan, ‘Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Doğu Akdeniz Meselesine İlişkin Güncel Siyasi Gelişmeler ve Meselenin Uluslararası Hukuk Boyutu’ (2021) 79(3) İstanbul Hukuk Mecmuası 1078.

²¹ Hava (n 5) 688-699.

²² Murat Ercan and Mehmet Can Kılınc, ‘Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Ortadoğu Merkezli Doğu Akdeniz Politikaları: “Kıbrıs Çatışması ve Libya Mutabakatı”’ (2020) 2(2) Anadolu Strateji Dergisi 23.

²³ Merve Akbayır and Cem İsmail Savaş, ‘Bölgesel Güvenlik Kompleksi Kuramı’nda Yalıtıcı Kavramı: Doğu Akdeniz ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme’ (2021) 21(2) Akdeniz İİBF Dergisi 237.

Therefore, EMGF poses a threat to Türkiye's sovereignty.²⁴ In response to the establishment of the EMGF, Türkiye signed a maritime delimitation agreement with Libya on 27 November 2019. Entering into force on 8 December 2019, this delimitation agreement has been described as a game-changing instrument in the Eastern Mediterranean dispute.²⁵ As a countermeasure to Türkiye's unexpected move, Greece concluded a maritime delimitation agreement with Egypt on 6 August 2020.²⁶

The fourth major development shaping the dynamics of the Eastern Mediterranean dispute was Russia's unlawful invasion of Ukraine on 24 February 2022, in clear violation of international law.²⁷ In response to the invasion, Western states such as the United States, the European Union, the United Kingdom, Canada, and Australia began imposing comprehensive and stringent economic sanctions against Russia.²⁸ The prospect of a protracted conflict—commonly referred to as the “*New Cold War*”—has compelled many states, including EU members, to reassess their energy policies.²⁹ As a result of the ongoing war, the significance of the energy reserves located in the Eastern Mediterranean has further increased.³⁰

The most recent development influencing the sovereignty struggle in the Eastern Mediterranean is the operation named “Al-Aqsa Flood” launched by HAMAS against Israel on 7 October 2023, and the subsequent Israeli military response, known as “Operation Iron Swords”—or, more widely, the Gaza War. The ongoing conflict has raised significant debates and legal issues under various branches of international law, including *jus ad bellum*, *jus in bello*, and international criminal law. However, it has been observed that the implications of the 7 October Gaza War for the delimitation of maritime jurisdiction areas and

²⁴ Mavi Vatan, ‘Doğu Akdeniz Gaz Forumu (East-Med) ve Türkiye'nin Durumu’ (2024) <<https://mavivatan.net/dogu-akdeniz-gaz-forumu-ve-turkiyenin-durumu>> accessed 23 November 2024.

²⁵ Levent Kırval and Arda Özkan, ‘The Delimitation Dispute of the Maritime Jurisdiction Areas in the Eastern Mediterranean: Turkish Perspective Based on the Equitable Principles’ (2021) 52 *The Turkish Yearbook of International Relations* 97.

²⁶ Mat, Köse and Armağan (n 20) 1080.

²⁷ Fatma Taşdemir, ‘The 2022 Russia-Ukraine War from the Perspective of Jus Ad Bellum: Is International Law Strengthened?’ (2022) 8(1) *Journal of Law* 97-122.

²⁸ Taşdemir (n 27) 102.

²⁹ Nurşin Ateşoğlu Güney, ‘Rusya-Ukrayna Savaşı Sonrası Türkiye-AB İlişkilerinin Geleceği’ (2022) 370 *SETA* 8.

³⁰ Özden Zeynep Oktav, ‘Ukrayna Savaşı'nın Türkiye-Rusya İlişkilerine Olası Etkileri’ (2022) 13(23) *Bilge Strateji* 30.

energy security in the Eastern Mediterranean have not been sufficiently addressed in the international legal literature. Yet, this conflict has had significant repercussions for the equation concerning the delimitation of maritime zones and energy security in the region. Moreover, the collapse of the Assad regime in Syria on 8 October 2024 has further reshaped the geostrategic balance in the Eastern Mediterranean. Yet, the war has significant repercussions for both the issue of maritime delimitation and the energy security equation in the region. Accordingly, the principal aim of this article is to examine, through the lens of international law, the problems and consequences arising from the Gaza War in terms of the allocation of maritime zones and energy security in the Eastern Mediterranean, thereby contributing to the academic literature. In this context, the article will first focus on the Al-Aqsa Flood and Iron Swords operations from the perspective of regional security and their impact on the Middle East. Second, it will analyze the political and legal situation in the Eastern Mediterranean prior to the 7 October Gaza War. Third, the study will assess developments from Israel's perspective in the Eastern Mediterranean. In this context the developments in particular emphasis on the Israel–Egypt, Israel–Lebanon, Israel–GCASC, and Israel–Türkiye axes will be thoroughly examined. Fourth, developments from the perspective of the State of Palestine in the Eastern Mediterranean will be examined. Fifth, the political and legal landscape emerging in the post-war period of the Eastern Mediterranean will be analyzed. Finally, the article will present key findings and forward-looking assessments on the subject.

I. THE AL-AQSA FLOOD AND IRON SWORDS OPERATIONS IN THE CONTEXT OF REGIONAL SECURITY

On 7 October 2023, the Izz al-Din al-Qassam Brigades, the armed wing of Hamas, launched a large-scale assault against Israel under the codename “Al-Aqsa Flood.” As a result of this surprise attack, 1,200 Israelis—including 845 civilians—were killed, more than 5,000 were injured, and 251 were taken hostage.³¹ Hamas subsequently issued a 17-page report outlining the rationale behind its operation,³² claiming that the attack was a response to Israel's

³¹ Susan M. Akram, ‘The Failures of the UN in the Israel-Palestine Conflict’ (Open Global Rights 2024) <<https://www.openglobalrights.org/failures-un-israel-palestine-conflict>> accessed 7 June 2024.

³² Euronews, ‘HAMAS’tan 7 Ekim Raporu: Saldırı Savunma Eylemiydi’ (2024) <<https://tr.euronews.com/2024/01/22/HAMAStan-7-ekim-raporu-saldiri-savunma-eylemiydi>> accessed 6 June 2024.

“ongoing occupation” of Palestinian territories, the “blockade” imposed on the Gaza Strip, the “expansion of illegal Israeli settlements, “ the “escalating violence perpetrated by Israeli settlers, “ and rising tensions in the region.³³

In the face of Hamas’s surprise incursion, Israel invoked its inherent right of self-defense under Article 51 of the UN Charter and initiated an intensive aerial bombardment of Gaza, a territory of 140 square kilometers with a population of 2.3 million.³⁴ As a consequence of Israel’s operations, 1.7 million civilians were forcibly displaced and sought refuge in Rafah.³⁵ Israel has further tightened the blockade it has imposed since 2009 on security grounds, violating the rules of blockade by starving civilians, obstructing the entry of humanitarian aid, and subjecting the population of Gaza to collective punishment. Indeed, in its report published on 16 September 2025, the UN Commission of Inquiry on Gaza confirmed that Israel had committed the crime of genocide in Gaza.³⁶ As a result of Israel’s genocidal policies, the Gaza War—now entering its second year—has led to the death of 67,160 people, the injury of 169,679 others, and the near-total destruction of Gaza, reducing it to rubble. In response to the humanitarian catastrophe in Gaza, there has been a significant increase in the number of states recognizing Palestine, with countries such as Canada, the United Kingdom, France, Belgium, Portugal, Luxembourg, Malta, Monaco, and Australia recognizing Palestine as a state. As a result, the number of UN member states recognizing Palestine as a state has reached 157.³⁷ In the face of growing international pressure, U.S. President Trump proposed a 20-point peace plan on 29 September 2025 to bring the war to an end. The plan includes conditions such as Israel’s withdrawal from Gaza, the release of all hostages and disarmament of HAMAS, the unimpeded delivery of humanitarian aid, and the administration of

³³ Mazi Udegblem, ‘Israel’s Right of Self Defence and the Use of Civilian Facilities as Military Centers Gaza: An Appraisal of International Humanitarian Law’ (2022/2023) 9 *Journal of Commercial and Contemporary Law* 97.

³⁴ UNSC/2023/742.

³⁵ Euronews, ‘İsrail’in Kara Harekâtı İçin Refah’ı Boşaltma Emri Dış Dünyada Tepki Çekiyor’ (2024) <<https://tr.euronews.com/2024/05/06/israilin-kara-harekati-icin-refahi-bosaltma-emri-dis-dunyada-tepki-cekiyor>> accessed 6 June 2024.

³⁶ BBC, ‘BM Komisyonu: İsrail Gazze’de Soykırım Yaptı’ (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c5y5628jmy3o>> accessed 6 October 2025.

³⁷ Anadolu Ajansı, ‘Filistin Devletini Taniyan BM Üyesi Ülkelerin Sayısı 157’ye Çıktı’ (2025) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/filistin-devletini-taniyan-bm-uyesi-ulkelerin-sayisi-157ye-cikti/3695956>> accessed 6 October 2025.

the region by a “Peace Council”.³⁸ Although it remains uncertain whether the proposed plan will be implemented, it is evident that it would have significant implications for the delimitation of maritime jurisdiction areas and energy security in the Eastern Mediterranean. In order to fully assess the impact and consequences of these recent and significant developments in the region, it is first necessary to examine the legal and political landscape that prevailed in the Eastern Mediterranean prior to 7 October 2023.

II. THE POLITICAL AND LEGAL LANDSCAPE IN THE EASTERN MEDITERRANEAN PRIOR TO THE 7 OCTOBER GAZA WAR

The political landscape of the Eastern Mediterranean prior to the 7 October Gaza War may be characterized as a “*period of normalization*,” largely shaped by what has been termed “*gas diplomacy*”.³⁹ The establishment of the EMGF in January 2019 constituted a concrete example of “*gas diplomacy*”.⁴⁰ The geopolitics of natural gas had become a significant force not only in terms of regional competition but also with respect to interstate cooperation, reinforcing the emerging geopolitical alignment among Greece, Cyprus, Israel, Egypt, and the Gulf States.⁴¹

During this period, the long-standing rivalry⁴² between Iran and Saudi Arabia entered a phase of de-escalation as a result of China’s mediation efforts. Ultimately, on 10 March 2023, the two states announced their agreement to restore diplomatic relations and reopen their embassies. This process of *détente* and normalization was anticipated to yield positive effects on proxy wars and

³⁸ BBC, ‘Trump’ın Gazze Planı Hangi Engellerle Karşı Karşıya?’ (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c1mxkkvpl0o>> accessed 6 October 2025.

³⁹ Mustafa Çıraklı and Nur Köprülü, ‘Why the War in Gaza Matters for the Eastern Mediterranean’ (2024) 26 *Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development* 147.

⁴⁰ Çıraklı and Köprülü (n 39) 149.

⁴¹ Joshua Krasna, ‘A Long Hot Summer for Eastern Mediterranean Gas Politics’ (Foreign Policy Research Institute 2023) <<https://www.fpri.org/article/2023/09/a-long-hot-summer-for-eastern-mediterranean-gas-politics>> accessed 13 November 2024.

⁴² Fatma Taşdemir, ‘Yemen İç Savaşında Suudi Arabistan Liderliğindeki Koalisyon Devletlerinin Askeri Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk’, in Fırat Purtaş (ed), *Uluslararası İlişkilere Tarihsel Bir Bakış: Prof. Dr. Refet Yinanç’a Armağan* (Nobel Yayıncılık 2019) 339-341.

regional conflicts, with projections that it might even extend to encompass Syria.⁴³

During this period, Israel sought to consolidate its security and economic interests in the Eastern Mediterranean through diplomatic relations with both regional and global actors. In this context, Israel's engagement with the Arab world experienced a notable shift. Indeed, under the framework of the 2020 Abraham Accords, Israel normalized relations with the United Arab Emirates (UAE), Bahrain, Morocco, and Sudan. These agreements further strengthened Israel's regional security and energy strategies. It is anticipated that this trend toward reconciliation may eventually extend to include Saudi Arabia. Moreover, it is suggested that these dynamics could create conditions conducive to resolving the Palestinian issue and potentially pave the way for the establishment of a genuine Palestinian state.⁴⁴

From an international law perspective, it is useful to analyze the developments in the Eastern Mediterranean prior to the 7 October Gaza War by examining them separately from the Israeli and Palestinian standpoints.

1. The Eastern Mediterranean from the Israeli Perspective

Israel is a significant actor in shaping the geopolitical, geo-economic, geo-strategic, geo-energy, and security dynamics of the Eastern Mediterranean. As one of the states with the narrowest coastline in the region, Israel—with its 30-kilometer-long coast—has been described as a “gas island”.⁴⁵ In 2009, substantial natural gas reserves were discovered in the Tamar field, 300 billion cubic meters and the Leviathan field, 600 billion cubic meters. Over the past decade, Israel's gas reserves have increased by 40% as a result of drilling and exploration activities, rising from 780 billion cubic meters in 2012 to 1,087 billion cubic meters by the end of 2022.⁴⁶ While a total of 1,271 billion cubic

⁴³ Mustafa Caner, ‘İran-Suudi Arabistan Normalleşme Anlaşması Sebepleri ve Sonuçları’ (2023) 65 SETA 1-4.

⁴⁴ Ignazio Alcamo, ‘The Energy Security Dynamics Around the Israel-Hamas War and Their Implications for the Future of the Gaza Marine Gas Field’ (Istituto Analisi Relazioni Internazionali 2024) <https://iari.site/2024/06/11/the-energy-security-dynamics-around-the-israel-hamas-war-and-their-implications-for-the-future-of-the-gaza-marine-gas-field/#google_vignette> accessed 6 November 2024.

⁴⁵ Krasna (n 41).

⁴⁶ Reuters, ‘Israel's Gas Reserves Grew by 40% Over Past Decade’ (2023) <<https://www.reuters.com/business/energy/israels-gas-reserves-grew-by-40-over-past-decade-report-2023-06-22>> accessed 23 November 2024.

meters of gas has been consumed domestically, primarily in the energy sector, 921 billion cubic meters have been exported. Alongside the smaller Karish field, which commenced production in October 2022, the further development of Leviathan and Tamar is projected to add more than 15 billion cubic meters of supply annually by 2026. Such an increase will generate substantial revenue for Israel. The country's potential gas exports to the European Union may prove advantageous for European governments seeking to reduce their dependence on Moscow.⁴⁷ Accordingly, in light of the energy crisis that has emerged since the Russia–Ukraine war in 2022, the transportation of Israel's reserves to Europe through the most cost-effective routes has become a matter of critical importance. Hence, in the pre–October 7 period, one of Israel's primary objectives was to safeguard its vital energy security and to employ its gas reserves as a “*diplomatic instrument*” in improving relations with its Arab neighbors.⁴⁸

A. Developments along the Israel–Egypt Line

One of the significant developments in the pre-Gaza war period was Israel's expansion of its energy cooperation with Egypt. This process was also supported by the European Union. On 15 June 2022, the EU signed a Memorandum of Understanding with Egypt and Israel.⁴⁹ Pursuant to this arrangement, an agreement was reached whereby gas produced in both countries would be exported to the European continent through Egypt's two underutilized liquefied natural gas (LNG) facilities (the *Edku plant* operated by Shell and the *Damietta plant* operated by Eni).

According to figures released by the Israeli government, 63% of Israel's gas exports are directed to Egypt, while 37% are supplied to Jordan. Consequently, both countries are dependent on Israeli gas. On 9 October, two days after the surprise attack by Hamas, Israel suspended production at Tamar which is the country's second-largest gas field, for a period of five weeks due to security

⁴⁷ Noam Raydan, ‘The Gaza War's Impact on Energy Security in the East Mediterranean’ (The Washington Institute 2023) <<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gaza-wars-impact-energy-security-east-mediterranean>> accessed 5 December 2024.

⁴⁸ Sujata Ashwarya, ‘Natural Gas Discoveries and Israel's Energy Security’ (Georgetown Journal of International Affairs 2020) <<https://gjia.georgetown.edu/2020/05/25/natural-gas-discoveries-and-israels-energy-security>> accessed 23 October 2024.

⁴⁹ Euronews, ‘Avrupa Birliği Rusya'ya Bağımlılığını Azaltmak İçin İsrail ve Mısır ile Doğal Gaz Anlaşması İmzaladı’ (2022) <<https://tr.euronews.com/2022/06/15/israil-ile-avrupa-birliginin-dogal-gaz-ihracat-icin-anlasma-yapacag-duyuruldu>> accessed 23 November 2024.

concerns.⁵⁰ Subsequently, Israel's oil terminal in Ashkelon was also shut down, and crude oil imports were disrupted.⁵¹ The temporary closure of the Tamar gas facility interrupted the flow of gas to Egypt, thereby exacerbating Cairo's energy shortages and exposing its structural vulnerabilities.⁵²

B. Developments along the Israel–Lebanon Line

Since gaining independence on 22 November 1943, Lebanon has faced not only territorial border disputes⁵³ with Israel but also significant challenges concerning the delimitation of their maritime zones. The dispute emerged after Lebanon, in January 2017, divided its offshore area into ten blocks and opened Blocks 4 and 9 to international bidding. In response, Israel took a countermeasure by claiming that three of these five blocks fell within its own territorial waters and subsequently passed a law in its Knesset to formalize the determination of its maritime boundaries.⁵⁴ It is asserted that the disputed area contains an estimated 1.7 billion barrels of crude oil and 112 trillion cubic meters of natural gas reserves.⁵⁵

An important development occurred on October 7, 2022, and as a result of US mediation efforts, a historic maritime border agreement was signed between Israel and Lebanon regarding the said disputed maritime areas, based on “*equitable principles*”.⁵⁶ The Agreement both draws a border and sets out principles for the joint management of cross-border resources.⁵⁷ However, as a

⁵⁰ Antonia Dimou, ‘East Mediterranean Energy Projects Amid Israel-Hamas War’ (Modern Diplomacy 2024) <<https://modern diplomacy.eu/2024/07/24/east-mediterranean-energy-projects-amid-israel-hamas-war>> accessed 14 October 2024.

⁵¹ Raydan (n 47).

⁵² Dimou (n 50).

⁵³ Yasin Athloğlu, ‘Lübnan’ın Güney Sınırı: Çatışma, İşgal ve Toprak İhtilafı’ (2024) 11(2) *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi* 5-21.

⁵⁴ Haydar Oruç, ‘İsrail ve Filistin’in Doğu Akdeniz Politikası’, in İsmail Numan Telci and Recep Yorulmaz (eds), *Uluslararası Siyasette Doğu Akdeniz* (Ortadoğu Yayınları 2020) 219-220.

⁵⁵ Anadolu Ajansı, ‘Doğu Akdeniz’de Lübnan-İsrail Anlaşmazlığı Türkiye’ye Yarayabilir’ (2019) <<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/dogu-akdenizde-lubnan-israil-anlasmazligi-turkiyeye-yarayabilir/1547663>> accessed 4 November 2024.

⁵⁶ Exchange of Letters Constituting a Maritime Agreement Between the State of Israel and the Lebanese Republic (with letters, 18 October 2022), Agreement Series No. 57582, signed October 27, 2022, United Nations Treaty Collection <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002806029d5&clang=_en> accessed 15 June 2025; Raydan (n 47).

⁵⁷ Yücel Acer and Sultan Şuanur Şimşek, ‘İsrail-Lübnan Deniz Sınırı Antlaşması’ (2022) 379 SETA 8.

result of Hezbollah's involvement on October 8, 2023 in the Gaza War that started on October 7, 2023, the fate of this agreement has become controversial. The controlled conflicts that started on October 8 escalated over time; on September 27, 2024, Israel killed Hezbollah's prominent leader Hassan Nasrallah, and on October 1, 2024, it invaded Lebanon once again. With the ceasefire agreement reached between the two countries on November 27, 2024, the waters have calmed down a bit in the region.⁵⁸ As a result of both Israeli attacks and the Iran-Israel war that took place in June 2025 and lasted for twelve days, Hezbollah has been significantly weakened both militarily and politically, and is no longer regarded as a regional "axis of resistance" leader. The power vacuum created by Hezbollah's decline has, in turn, brought Lebanon to the brink of a new political transformation.

C. Developments on the Israel-GCAS Line

Israel had problems with the GCAS regarding the sharing of maritime jurisdictions. Israel claims that the border of the "Yishai" gas field overlaps with the "Aphrodite" field declared by the GCAS.⁵⁹ However, on September 19, 2022, the parties agreed on these topics.⁶⁰ This agreement strengthened energy cooperation between the parties.

D. Developments on the Israel-Türkiye Line

Before October 7, the policies of Israel and Türkiye in the Eastern Mediterranean were largely shaped around the axes of maritime jurisdictions, energy resources, regional alliances, and geopolitical competition. In fact, Israel does not have a maritime border with Türkiye, but the issue of transporting natural gas reserves from Israel to Europe is of great importance for both countries. The East-Med Pipeline Project, which aims to transport natural gas extracted from areas within the jurisdictions of the GCAS and Israel in the Eastern Mediterranean to Europe via Greece and Italy, was officially approved with an agreement signed in Athens on January 2, 2020.⁶¹ With the Eastern Mediterranean Pipeline Agreement, it is

⁵⁸ Anadolu Ajansı, 'İsrail Ordusu, Lübnan ile Yaptığı Ateşkes Anlaşmasını İhlal Etmeyi Sürdürüyor', (2024), <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ordusu-lubnan-ile-yaptigi-ateskes-anlasmasinu-ihlal-etmeyi-surduruyor/3410464>> accessed 17 December 2024.

⁵⁹ Anadolu Ajansı, 'İsrail ile GKRY Arasında Gaz Sahası Krizi', (2019), <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ile-guney-kibris-rum-yonetimi-arasinda-gaz-sahasi-krizi/1668787>> accessed 5 November 2024.

⁶⁰ Acer and Şimşek (n 57) 8.

⁶¹ Mat, Köse and Armağan (n 20) 1078.

planned to transport 12 billion cubic meters of natural gas per year. The cost of the pipeline is estimated to be between 6-15 billion dollars.⁶² This agreement is pushing the countries in the region to align and form blocs with each other.⁶³ During this period, Israel wanted to chart its natural gas energy policy with the GCAS, Greece, and Egypt. Because political relations between Türkiye and Israel had reached a breaking point due to events such as “one minute” in 2009, the “low seat crisis” in 2010, and the “Mavi Marmara raid” on May 31, 2010.⁶⁴ Israel tried to fill the “strategic void and isolation left by Türkiye by making agreements in economic, military, and defense fields with regional and extra-regional states”. In addition to the East-Med Pipeline Project, among the agreements made in the recent period are the April 9, 2021, Military Cooperation Agreement between Greece-Egypt-GCAS,⁶⁵ the April 18, 2021, Israel-Greece Defense Procurement Agreement;⁶⁶ and the September 15, 2020, Israel-UAE-Bahrain Normalization Agreement.⁶⁷ The Russia-Ukraine War that started on February 24, 2022, led to the reshaping of political and legal balances in the Eastern Mediterranean. Türkiye’s star shone again during this period.⁶⁸ Subsequently, with the February 7, 2023, earthquake, Türkiye began to normalize its relations with regional powers such as Greece, the UAE, Egypt, Saudi Arabia, including Israel, and softened its “Blue Homeland” doctrine.⁶⁹

⁶² Gamze Alper, ‘Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Doğu Akdeniz’deki Münhasır Ekonomik Bölge İlanları ve Sınırlandırmaları: Türkiye’nin Güvenliği ve KKTC Üzerindeki Etkiler’, (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi 33.

⁶³ Ömer Fuad Kahraman, ‘Doğu Akdeniz Enerji Sarmalını İsrail Enerji Politikaları Penceresinden Değerlendirmek’, (2019) Ortadoğu Etütleri 430-431.

⁶⁴ Fatma Taşdemir, ‘Güncel Gelişmeler Işığında İsrail’in Ulusal Güvenliğine Yönelik Tehdit ve Fırsatların Türkiye’nin Ulusal Güvenliği Üzerine Yansımaları’, in Umur Kedikli and Gökhan Telatar (eds), *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye* (Nobel Yayıncılık 2021) 235-236.

⁶⁵ SSD, ‘Mısır, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Arasında Askeri İşbirliği Anlaşması’, (2021) <<https://savunmasanayiidergilik.com/tr/HaberDergilik/Misir-Yunanistan-ve-Guney-Kibris-arasinda-askeri-isbirligi-anlasmasi>> accessed 23 October 2024.

⁶⁶ Euronews, ‘İsrail ile Yunanistan Arasında Bugüne Kadar En Büyük Savunma Anlaşması İmzalandı’, (2021) <<https://tr.euronews.com/2021/04/18/israil-ile-yunanistan-aras-nda-bugune-kadarki-en-buyuk-savunma-anlasmasi-imzalandi>> accessed 23 November 2024.

⁶⁷ Euronews, ‘İsrail, BAE ve Bahreyn Arasında Varılan İlişkilerin Normalleştirilmesi Anlaşması İmzalandı’, (2020) <<https://tr.euronews.com/2020/09/15/israil-bae-ve-bahreyn-aras-nda-varilan-iliskilerin-normallestirilmesi-anlasmasi-abd-de-imza>> accessed 23 November 2024.

⁶⁸ Oktav (n 30) 18-19.

⁶⁹ The International Institute for Strategic Studies, ‘Turbulence in the Eastern Mediterranean: Geopolitical, Security and Energy Dynamics’, (2023) <<https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/strategic-dossier-preview-turbulence-in-the-eastern-mediterranean>> accessed 19 November 2024.

However, the October 7, 2023, Gaza War quickly ended the political normalization process with Israel. In the post-Gaza War period, should the peace plan be implemented, it can be argued that while political relations between the parties may remain low-profile, cooperation in areas such as energy and trade is likely to continue at a high level.

2. The Eastern Mediterranean Policy from the Perspective of the State of Palestine

The Gaza Strip is a long and narrow region, surrounded by Israel to the north and east, Egypt to the south, and the Mediterranean to the west, approximately 41 kilometers long and 10 kilometers wide, covering a total area of 365 square kilometers.⁷⁰ Due to the existence of the Gaza Strip, Palestine is a coastal state in the Eastern Mediterranean. The Palestinian problem is a deep-rooted problem with religious, political, and historical reasons.⁷¹ With its unilateral Declarations in 2015 and 2019 determining and declaring its maritime jurisdictions in the Eastern Mediterranean, Palestine has now spread the Palestinian problem to the maritime domain as well.⁷² Now, the sharing of maritime jurisdictions and the dimension of energy security have been added to the causes of the Israel-Palestine dispute.

Under the framework agreement signed between Palestine and Israel in 1999, the right to use the Gaza Marine area, where the first hydrocarbon discovery was made in the Eastern Mediterranean, was given to Palestine for a period of 35 years. The Palestinian administration, through an agreement it made in 2000, transferred the operating license of the region to a consortium led by the British gas company British Gas (BG) for a period of 25 years. BG, in its exploration in the field approximately 36 km off the coast, discovered a natural gas reserve of 32 billion cubic meters.⁷³ It was predicted that the reliable gas reserves found in this area would be worth 4 billion dollars and would meet Palestine's energy

⁷⁰ BBC, 'İsrail-Filistin Sorunu: Gazze Şeridi'ne İsrail Neden Abluka Uyguluyor, Bölgede Yaşam Nasıl?', (2021), <<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57065624>> accessed 12 December 2024.

⁷¹ Miebaka Nabiebu and others, 'The Israeli-Palestinian Conflict: Implications for the Principles of Distinction and Self-Defence in International Humanitarian Law', (2024) 7 (1) GNOSI: An Interdisciplinary Journal of Human Theory and Praxis 135.

⁷² Bayıllıoğlu (n 9) 680.

⁷³ Alcamo (n 44).

needs for 15 years.⁷⁴ However, the Israeli government, citing the Second Intifada that started in 2000, declared area L a security zone by a decision, and as a result of this decision, limited the area accessible to Palestinians to 20 miles.⁷⁵

Israel's withdrawal from Gaza in 2005 was a symbolic withdrawal.⁷⁶ In 2007, disagreements between Al-Fatah and HAMAS due to the leadership struggle in the Gaza Strip turned into violent conflicts between the parties. Al-Fatah was expelled from Gaza in 2007, and HAMAS took control of social, economic, and political life in Gaza. Israel, on the other hand, began to impose an indefinite and strict land, air, and sea blockade on Gaza on January 3, 2009. The strictly enforced Israeli blockade on Gaza subjected the people of Gaza to “*collective punishment*”.⁷⁷ With the Gaza blockade, all of Palestine's rights regarding its maritime jurisdictions were taken away.

Palestine, as a sovereign state with a coast on the Eastern Mediterranean, became a party to the United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) on January 2, 2015. On August 31, 2015, with a unilateral Declaration, Palestine notified that it had delimited the territorial sea, contiguous zone, continental shelf, and Exclusive Economic Zone (EEZ) area of the State of Palestine in accordance with UNCLOS but did not provide any coordinates. On October 24, 2019, with another unilateral Declaration, it stated that the territorial sea, contiguous zone, continental shelf, and EEZ areas of the State of Palestine and the baselines from which these areas are measured were delimited within the framework of Articles 3, 4, 5, 33, and 57 of UNCLOS, and determined clear coordinates. Palestine applied normal baselines and declared a 12-mile territorial sea, a 24-mile contiguous zone, and a 200-nautical-mile continental shelf and EEZ area. It was stated that in case of overlap, problems would be resolved through judicial means, taking into account “*principles of international law*” and the “*principle of equity*”.⁷⁸ Thus, the State of Palestine objected to the GCAS-

⁷⁴ Dursun Yıldız, ‘İsrail’in Akdeniz’deki Gazze Doğalgazına İlgisi Stratejik’, (Su Politikaları Derneği 2023) <<https://supolitikalaridernegi.org/2023/10/19/israilin-akdenizdeki-gazze-dogalgazina-ilgisi-stratejik>> accessed 13 November 2024.

⁷⁵ Oruç (n 54) 222.

⁷⁶ Fawad Siddiq Rana, ‘To What Extent Does a State Have the Right to Claim Self-Defence Towards a Non-State Actor Acting Either Within or Outside of That State’s Territory?’, (Bachelor’s Thesis, Swedish Defence University) 24-25.

⁷⁷ Fatma Taşdemir, ‘İsrail’in Ulusal Güvenlik Sorunları ve Uluslararası Hukuk’, in Umut Kedikli and Gökhan Telatar (eds), *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye* (Nobel Yayıncılık 2021) 206-210.

⁷⁸ Bayıllıoğlu (n 9) 684.

Israel-Egypt junction with its unilateral acts.⁷⁹ Israel and Egypt objected to these delimitation acts. While Israel claimed that Palestine was not a state, Egypt raised its objections within the framework of the law of delimitation.⁸⁰ As a result, in the period before October 7, Israel was applying “*de facto occupation*” over Palestine’s maritime jurisdictions and was not allowing Palestine to develop its natural resources independently.

The reaching of a preliminary agreement in June 2023 between Israel, the Palestinian Authority, and Egypt on cooperation for the development of the Gaza Marine Gas Field quietly opened a window of opportunity for the effective use of energy resources and ensuring regional stability. According to the decision, a consortium led by the Egyptian EGAS would oversee gas extraction, Egypt would purchase the gas and transport it via a pipeline to the port city of Arish, thus facilitating LNG exports to Europe.⁸¹ This decision suggested that Israel preferred limited cooperation with Palestine rather than a policy of “*total isolation*” towards Palestine.⁸² However, with the start of the October 7 Gaza War, this window of opportunity closed.

After October 7, Israel evacuated and militarily occupied Gaza. While conflicts continued in Gaza, Israel announced on October 29, 2023, that it had granted licenses to six international companies to conduct natural gas exploration in areas considered Palestine’s maritime jurisdiction area under international law.⁸³ This initiative once again violated international law. Because Israel is an occupying power in the Gaza Strip⁸⁴ and the occupying power disposing of or having authority over these resources means a violation of Palestine’s sovereignty.

III. THE PROBLEM OF MARITIME JURISDICTIONS AND ENERGY SECURITY IN THE EASTERN MEDITERRANEAN AFTER THE OCTOBER 7 GAZA WAR

The Gaza War, which began on 7 October 2023 and has entered its second year, has significantly altered the geopolitical balance in the Eastern Mediterranean

⁷⁹ Bayllıođlu (n 9) 720.

⁸⁰ Bayllıođlu (n 9) 723.

⁸¹ Alcamo (n 44).

⁸² Alcamo (n 44).

⁸³ Alcamo (n 44).

⁸⁴ Acer and Şimşek (n 57) 11; Rana (n 76) 24-25.

and has had far-reaching implications at both regional and global levels in legal, political, economic, security, and humanitarian terms.

From the Palestinian perspective, by the end of the two-year-long war, the death toll had reached 67,000, leaving Palestine in a state of severe devastation and rendering it virtually uninhabitable. By the fifteenth month of the war, 60% of the buildings in the Gaza Strip had been damaged, and hospitals, schools, agricultural lands, and critical infrastructure systems had been severely destroyed. During this process, 1.8 million people in Gaza faced famine, poverty increased by 100%, and the Gaza economy experienced the largest economic contraction with an 86% shrinkage. According to the UNCTAD report, the cost of the war is 18.5 million dollars. This amount is approximately seven times Gaza's gross domestic product in 2022, and according to the World Bank, it is predicted that it could take 350 years to return Gaza's economy to its 2022 level.⁸⁵

The 7 October Gaza War has further exacerbated the uncertainties regarding the future of the Gaza Strip and the Palestinian state. In particular, the Gaza plan introduced by the Trump administration on 29 September 2025 has created a new turning point in the regional security architecture and the process of Palestinian statehood. Although the plan ostensibly emphasizes economic development and stability, it effectively undermines Palestinian self-determination by limiting the political sovereignty of Gaza. This situation contradicts the principle of the Palestinian people's right to self-determination as articulated in United Nations General Assembly Resolutions 181 (II) and 3236 (XXIX). Legitimized through Israeli security concerns, this approach perpetuates the fragmented status of Palestinian territories and further weakens Palestine's capacity to be recognized as a state under international law. Therefore, while the plan may offer short-term economic gains, it will, in the long run, erode fundamental elements such as sovereignty, territorial integrity, and political self-governance, thereby delaying Palestine's attainment of full statehood. Moreover, imposing peace through

⁸⁵ BBC, 'Haritalarla Yıkım: Gazze 15 Ayda Nasıl Değişti?', (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/crlkk91kwn5o>> accessed 21 January 2025.

disregard for the principles of law and justice will inevitably generate greater injustice, violence, and instability in the future.⁸⁶

Since 7 October 2023, Israel's multi-layered conflict engagements with Gaza, Hezbollah, Hamas, Iran, and the Houthis have presented significant opportunities for the Israeli state. During this period, Israel has reasserted its deterrence against asymmetric threats, deepened security coordination with the United States and Western allies, and consolidated its position as a central actor in the regional defense architecture. However, the humanitarian devastation caused in Gaza has led to Israel being recognized as a genocidal state, resulting in a loss of international legitimacy.

Looking at the Israel-Türkiye line, the Gaza War that started on October 7, 2023, first of all affected Türkiye-Israel relations and ended the political normalization process between the two countries that had just begun before the Gaza War. Türkiye's initial reaction to HAMAS's October 7 attack was a call for restraint to the parties. It undertook to mediate the release of hostages by HAMAS; it offered guarantees. However, as the destructive effects of Israel's disproportionate military intervention in Gaza increased, Ankara's attitude towards Israel became increasingly harsh. Türkiye first recalled its ambassador; stopped energy agreements; organized support demonstrations for Gaza; launched a widespread boycott campaign against Israeli products; called internationally for an arms embargo on Israel; strove for Israel to be tried in international court for the crimes it committed; imposed trade restrictions on Israel to pressure the Tel Aviv administration; opposed Western countries recognizing HAMAS as a terrorist organization and strongly defended its stance on this issue in international platforms; conducted intense lobbying for the lifting of the blockade; and ensured that the two-state solution remained on the agenda.⁸⁷

Looking at the Israel-Lebanon line, with the Gaza War that started on October 7, 2023, Lebanon-Israel relations deteriorated once again. Conflicts between the Israeli army and Hezbollah, which wanted to support HAMAS, started on

⁸⁶ Middle East Eye, 'Why UN legal experts say Trump's Gaza plan breaches international law', (2025) <<https://www.middleeasteye.net/news/why-un-legal-experts-say-trumps-gaza-plan-breaches-international-law>> accessed 6 October 2025.

⁸⁷ Gizem Zeynep Özpınar, 'İsrail-Filistin Savaşı'nın Türkiye'nin Gazze Politikasına Etkisi', (Tudpam 2024), <<https://tudpam.org/israil-filistin-savasinin-turkiyenin-gazze-politikasina-etkisi>> accessed 25 November 2024.

October 8, 2023, and continued until the ceasefire agreement reached on November 27, 2024. During this time, according to the Lebanese Ministry of Health, more than 3,500 people lost their lives in Israel's attacks on Lebanon, more than 15,000 people were injured, and 1.2 million people, a quarter of Lebanon's population, were forced to leave their homes.⁸⁸ At this point, the "energy diplomacy" between the two parties in the pre-Gaza War period has collapsed. Israel is trying to build a Lebanon without Hezbollah. In this process, the already weak Lebanese government has become even weaker. Hezbollah's actions against Israel to support Gaza also affected the internal political structure in Lebanon, creating a new risk factor for Lebanon's national security. It also had serious negative effects on Lebanon's fragile energy sector, which has been in a financial crisis since 2020. The sovereignty rights of an increasingly weakened Lebanon over its maritime jurisdictions and potential energy resources have become more open to debate.

Looking at the Israel, Egypt, and Jordan line, Israel has maintained bilateral relations with these countries since the peace agreements it signed with them in 1979 and 1994. Relations with these countries are also very important for ensuring Israel's security in the Eastern Mediterranean. These two countries supported Israel in the face of HAMAS's October 7 attack. However, due to the strong sympathy of the peoples of Egypt and Jordan for Palestine, these two countries faced internal political pressures. Reactions to maintaining trade relations with Israel increased. This situation complicated both the domestic and foreign policies of Egypt and Jordan.⁸⁹

Looking at the Israel-GCAS line, the Gaza War of October 7, 2023, further deepened security and energy cooperation between Israel and the GCAS. In the coming period, energy and regional security cooperation projects between the two countries will continue to be important.

CONCLUSION

The Eastern Mediterranean region has always been of great geopolitical, geo-economic, and geo-strategic importance both for regional states and powerful states outside the region. The energy reserves discovered in the region since the

⁸⁸ Euronews, 'İsrail Beyrut'a Bir Hafta İçinde Dördüncü Saldırısını Gerçekleştirdi: En Az 11 Kişi Öldü', (2024) <<https://tr.euronews.com/my-europe/2024/11/23/israil-beyruta-bir-hafta-icinde-dorduncu-saldirisini-gerceklestirdi-en-az-11-kisi-oldu>> accessed 25 November 2024.

⁸⁹ Çıraklı and Köprülü (n 39) 150-151.

2000s have turned the region into a basin of key importance where struggles for sovereignty have increased even more. The Gaza War, which began on 7 October 2023 and is still ongoing, has opened the door to significant developments that will not only affect Israel and Palestine but also reshape the maritime jurisdiction, security, and energy policies of other actors in the Eastern Mediterranean region.

First of all, the October 7 Gaza War shelved the two-state solution plans and further obscured the future of the Palestinian state. Israel, which has long rejected Palestine's sovereignty claims in its maritime jurisdictions and seen energy discoveries in the region as a priority for its own security, used HAMAS's October 7 attack as a pretext to reoccupy Gaza. Thus, it further increased its dominance over the governance and maritime jurisdictions of Gaza. Under these conditions, the chance of implementing the consensus decision reached in June 2023 has disappeared. Israel has strengthened its plan to create a buffer zone stretching from north to south between Gaza and its own border to prevent "surprise" attacks like October 7 against itself in the future. This scenario that Israel is trying to stage in Gaza means the denial of the Palestinians' right to external and economic self-determination. This situation means that the sovereignty claims over maritime borders and energy areas between Israel and Palestine in the Eastern Mediterranean will continue to be an area of conflict. Palestine is a state under international law, and it is its sovereign right to declare an exclusive economic zone beyond the territorial sea and continental shelf off the coast of Gaza within the framework of its right to economic self-determination and to benefit from all living and non-living natural resources in these maritime areas. What should be legally in the post-Gaza War period is the recognition of the State of Palestine by the international community and its becoming a UN member state. However, global politics will determine the fate of Gaza and the Palestinian state in line with the interests of global powers.

The October 7 Gaza War ended the normalization process in the Eastern Mediterranean region and increased the risk of competition between regional states turning into armed conflicts and spreading. The permanent occupation of Gaza and its energy resources by Israel will undoubtedly further increase tension and instability in the region, significantly affecting regional cooperation and energy security and sea lane security. This situation may necessitate the revision of agreements determining maritime borders between states in the region and, if necessary, the start of renegotiations.

BIBLIOGRAPHY

- Acer Y, Şimşek SŞ, ‘İsrail-Lübnan Deniz Sınırı Antlaşması’ (2022) 379 SETA
- Akbayır M, Savaş Cİ, ‘Bölgesel Güvenlik Kompleksi Kuramı’nda Yalıtıcı Kavramı: Doğu Akdeniz ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme’ (2021) 21 (2) Akdeniz İİBF Dergisi
- Akram SM, ‘The failures of the UN in the Israel-Palestine Conflict’ (Open Global Rights 2024) <<https://www.openglobalrights.org/failures-un-israel-palestine-conflict/>> accessed 7 Haziran 2024
- Alcamo I, ‘The energy security dynamics around the Israel-Hamas war and their implications for the future of the Gaza Marine gas field’ (Istituto Analisi Relazioni Internazionali 2024) < https://iari.site/2024/06/11/the-energy-security-dynamics-around-the-israel-hamas-war-and-their-implications-for-the-future-of-the-gaza-marine-gas-field/#google_vignette> accessed 6 Kasım 2024
- Algür B, ‘Kıbrıs ve Doğu Akdeniz’deki Son Uluslararası Gelişmeler Işığında Değişen Türkiye, ABD ve NATO Politikaları’ (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi
- Alper G, ‘Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Doğu Akdeniz’deki Münhasır Ekonomik Bölge İlanları ve Sınırlandırmaları: Türkiye’nin Güvenliği ve KKTC Üzerindeki Etkiler’ (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi
- Anadolu Ajansı, ‘Doğu Akdeniz’de Lübnan İsrail Anlaşmazlığı Türkiye’ye Yarayabilir’ (2019) <<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/dogu-akdenizde-lubnan-israil-anlasmazligi-turkiyeye-yarayabilir/1547663>> accessed 4 Kasım 2024
- ‘İsrail ile GKRY Arasında Gaz Sahası Krizi’ (2019) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ile-guney-kibris-rum-yonetimi-arasinda-gaz-sahasi-krizi/1668787>> accessed 5 Kasım 2024
- ‘6 Soruda İsrail’in İşgalini Genişlettiği Suriye’deki Golan Tepeleri’ (2024) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/-6-soruda-israilin-iscalini-genislettigi-suriyedeki-golan-tepeleri/3421373>> accessed 19 Ocak 2024
- ‘İsrail Ordusu, Lübnan ile Yaptığı Ateşkes Anlaşmasını İhlal Etmeyi Sürdürüyor’ (2024) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-ordusu-lubnan-ile-yaptigi-ateskes-anlasmasini-ihlal-etmeyi-surduruyor/3410464>> accessed 17 Aralık 2024

- ‘Filistini Devletini Tanıyan BM Üyesi Ülkelerin Sayısı 157’ye Çıktı’ (2025) <<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/filistin-devletini-taniyan-bm-uyesi-ulkelerin-sayisi-157ye-cikti/3695956>> accessed 6 October 2025
- Arıdemir H, Allı Ç, ‘Doğu Akdeniz Bölgesindeki Münhasır Ekonomik Bölge Tartışmalarının Analizi’ (2019) 4 (10) İktisadi, İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi
- Ashwarya S, ‘Natural Gas Discoveries and Israel’s Energy Security’ (Georgetown Journal of International Affairs 2020) <<https://gjia.georgetown.edu/2020/05/25/natural-gas-discoveries-and-israels-energy-security/>> 23 Ekim 2024
- Atlıoğlu Y, ‘Lübnan’ın Güney Sınırı: Çatışma, İşgal ve Toprak İhtilafı’ (2024) 11 (2) Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi
- Başeren SH, ‘Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı’ (2010b) 8(14) Stratejik Araştırmalar Dergisi
- *Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı* (Türk Deniz Araştırmaları Vakfı Yayınları No.31 2010a)
- Bayıllıoğlu U, ‘Filistin Devletinin Deniz Alanı İddialarına İlişkin Hukuki Bir Değerlendirme’ (2021) 6 (2) ÇÜHFD
- BBC ‘İsrail-Filistin Sorunu: Gazze Şeridi’ne İsrail Neden Abluka Uyguluyor, Bölgede Yaşam Nasıl?’ (2021) <<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-57065624>> accessed 12 Aralık 2024
- ‘Haritalarla Yıkım: Gazze 15 Ayda Nasıl Değişti?’ (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/crlkk91kwn5o>> accessed 21 Ocak 2025
- ‘BM Komisyonu: İsrail Gazze’de Soykırım Yaptı’ (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c5y5628jmy3o>> accessed 6 October 2025
- ‘Trump’ın Gazze Planı Hangi Engellerle Karşı Karşıya?’ (2025) <<https://www.bbc.com/turkce/articles/c1mxkkvpl0o>> accessed 6 October 2025
- Bowlus J V, ‘Eastern Mediterranean Gas: Testing the Field’ (The European Council on Foreign Relations 2020) <https://ecfr.eu/special/eastern_med_gas_fields> accessed 4 Kasım 2024

Caner M, ‘İran-Suudi Arabistan Normalleşme Anlaşması Sebepleri ve Sonuçları’ (2023) 65 SETA

Çıraklı M, Köprülü N, ‘Why the War in Gaza Matters for the Eastern Mediterranean’ (2024) 26 Horizons: Journal of International Relations and Sustainable Development

CNN Türk, ‘Rumlar, Türkiye ile Çakışan 6. Parselde Gaz Buldu’ (2022) <<https://www.cnnturk.com/video/dunya/rumlar-turkiye-ile-cakisan-6-parselde-gaz-buldu-1828485>> accessed 12 Aralık 2024

Dimou A, ‘East Mediterranean Energy Projects amid Israel-Hamas War’ (Modern Diplomacy 2024) <<https://moderndiplomacy.eu/2024/07/24/east-mediterranean-energy-projects-amid-israel-hamas-war/>> accessed 14 Ekim 2024

Ercan M, Kılınç MC, ‘Bölgesel ve Küresel Aktörlerin Ortadoğu Merkezli Doğu Akdeniz Politikaları “Kıbrıs Çatışması ve Libya Mutabakatı” (2020) 2 (2) Anadolu Strateji Dergisi

Euronews, ‘İsrail, BAE ve Bahreyn Arasında Varılan İlişkilerin Normalleştirilmesi Anlaşması İmzalandı’ (2020) <<https://tr.euronews.com/2020/09/15/israil-bae-ve-bahreyn-aras-nda-var-lan-iliskilerin-normallestirilmesi-anlasmas-abd-de-imza>> accessed 23 Kasım 2024

— ‘İsrail ile Yunanistan Arasında Bugüne Kadarki En Büyük Savunma Anlaşması İmzalandı’ (2021) <<https://tr.euronews.com/2021/04/18/israil-ile-yunanistan-aras-nda-bugune-kadarki-en-buyuk-savunma-anlasmas-imzalandi>> accessed 23 Kasım 2024

— ‘Avrupa Birliği Rusya’ya bağımlılığını azaltmak için İsrail ve Mısır ile doğal gaz anlaşması imzaladı’ (2022) <<https://tr.euronews.com/2022/06/15/israil-ile-avrupa-birligi-nin-dogal-gaz-ihracat-icin-anlasma-yapacag-duyuruldu>> 23 Kasım 2024

— ‘HAMAS’tan 7 Ekim Raporu: Saldırı Savunma Eylemiydi’ (2024) <<https://tr.euronews.com/2024/01/22/HAMAS-tan-7-ekim-raporu-saldiri-savunma-eylemiydi>> accessed 6 Haziran 2024

— ‘İsrail Beyrut’a Bir Hafta İçinde Dördüncü Saldırısını Gerçekleştirdi: En Az 11 Kişi Öldü’ (2024) <<https://tr.euronews.com/my-europe/2024/11/23/israil->

beyruta-bir-hafta-icinde-dorduncu-saldirisini-gerceklestirdi-en-az-11-kisi-
oldu> 25 Kasım 2024

— ‘İsrail’in kara harekâtı için Refah’ı boşaltma emri dış dünyada tepki çekiyor’
(2024) <<https://tr.euronews.com/2024/05/06/israilin-kara-harekati-icin-refahi-bosaltma-emri-dis-dunyada-tepki-cekiliyor>> accessed 6 Haziran 2024

Exchange of Letters Constituting a Maritime Agreement Between the State of
Israel and the Lebanese Republic (with letters, 18 October 2022), Agreement
Series No. 57582, signed October 27, 2022, registered December 22, 2022,
United Nations Treaty Collection,
<[https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002806029d5
&clang=_en.](https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=08000002806029d5&clang=_en.)> accessed 15 Haziran 2025

Güney NA, ‘Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası Türkiye-AB İlişkilerinin Geleceği’
(2022) 370 SETA

Hava HT, ‘Doğu Akdeniz’deki Doğal Gaz Rezervlerinin Ekonomik ve Güvenlik
Boyutuyla Türkiye Açısından Değerlendirmesi’ (2020) 16 (35) Güvenlik
Strateji Dergisi

Kahraman ÖF, ‘Doğu Akdeniz Enerji Sarmalını İsrail Enerji Politikaları
Penceresinden Değerlendirmek’ (2019) Ortadoğu Etütleri

Kaya Ş, ‘Uluslararası Deniz Hukuku Kapsamında Doğu Akdeniz’in Hukuki
Statüsü ve Türkiye Cumhuriyeti İçin Stratejik Önemi’ (2007) 9 Stratejik
Araştırmalar Dergisi

Keser U, Ak G, ‘Kıbrıs Sorunu ve Deniz Hukuku Bağlamında Doğu Akdeniz’de
Yapılması Gerekenler’ (2018) 1 (2) Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri
Dergisi

Kırval L, Özkan A, ‘The Delimitation Dispute of the Maritime Jurisdiction Areas
in the Eastern Mediterranean: Turkish Perspective Based on the Equitable
Principles’ (2021) 52, The Turkish Yearbook of International Relations

Krasna J, ‘A Long Hot Summer for Eastern Mediterranean Gas Politics’ (Foreign
Policy Research Institute 2023) <[https://www.fpri.org/article/2023/09/a-
long-hot-summer-for-eastern-mediterranean-gas-politics/](https://www.fpri.org/article/2023/09/a-long-hot-summer-for-eastern-mediterranean-gas-politics/)> accessed 13
Kasım 2024

Mat TY, Köse M A, Armağan M İ, ‘Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Doğu
Akdeniz Meselesine İlişkin Güncel Siyasi Gelişmeler ve Meselenin
Uluslararası Hukuk Boyutu’ (2021) 79 (3) İstanbul Hukuk Mecmuası

Mavi Vatan, 'Doğu Akdeniz Gaz Forumu (East-Med) ve Türkiye'nin durumu' (2024), <<https://mavivatan.net/dogu-akdeniz-gaz-forumu-ve-turkiyenin-durumu/>> accessed 23 Kasım 2024

Middle East Eye, 'Why UN legal experts say Trump's Gaza plan breaches international law' (2025), <<https://www.middleeasteye.net/news/why-un-legal-experts-say-trumps-gaza-plan-breaches-international-law>> accessed 6 October 2025

Nabiebu M vd., 'The Israeli-Palestinian Conflict: Implications for the Principles of Distinction and Self-Defence in International Humanitarian Law' (2024) 7 (1) GNOSI: An Interdisciplinary Journal of Human Theory and Praxis

Oktav ÖZ, 'Ukrayna Savaşı'nın Türkiye-Rusya İlişkilerine Olası Etkileri' (2022) 13 (23) Bilge Strateji

Oruç H, 'İsrail ve Filistin'in Doğu Akdeniz Politikası' (Ed.) İsmail Numan Telci ve Recep Yorulmaz, *Uluslararası Siyasette Doğu Akdeniz* (Ortadoğu Yayınları 2020)

Özdemir V, Hasan B, 'Uluslararası Ekonomi Politik Bir Değerlendirme: Karadeniz ve Doğu Akdeniz Deniz Alanları Sorunu' (2018) 13 (22) Turkish Studies

Özpinar GZ, 'İsrail-Filistin Savaşı'nın Türkiye'nin Gazze Politikasına Etkisi' (Tudpam 2024), <<https://tudpam.org/israil-filistin-savasinin-turkiyenin-gazze-politikasina-etkisi/>> accessed 25 Kasım 2024

Paralı Z, 'Türkiye Cumhuriyeti İle Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında İmzalanan Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Uluslararası Politikaya Etkileri' (2020) 1 (1) Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi

Rana FS, 'To What Extent Does A State Have The Right to Claim Self-Defence Towards A Non-State Actor Acting Either Within or Outside of That State's Territory?' (Bachelor's Thesis, Swedish Defence University)

Raydan N, 'The Gaza War's Impact on Energy Security in the East Mediterranean' (The Washington Institute 2023) <<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gaza-wars-impact-energy-security-east-mediterranean>> accessed 05 Aralık 2024

Reuters, 'Israel's gas reserves grew by 40% over past decade' (2023) <<https://www.reuters.com/business/energy/israels-gas-reserves-grew-by-40-over-past-decade-report-2023-06-22/>> accessed 23 Kasım 2024

Salah M, Boxer B, 'Mediterranean Sea' (Encyclopedia Britannica 2025) <<https://www.britannica.com/place/Mediterranean-Sea>> accessed 11 Kasım 2024

Şeker B Ş, 'Doğu Akdeniz Enerji Güvenliği Eksenli: Yunanistan- GKRY'nin Muhtemel Politikaların Analizi ve Türkiye'nin Tutumu' (Ed.) Deniz Güler, Ahmet Yıldız ve İzgi Savaş, *Yeni Deniz Güvenliği Ekosistemi ve Doğu Akdeniz* (TASAM 2019)

SSD, 'Mısır, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Arasında Askeri İşbirliği Anlaşması' (2021) <<https://savunmasanayiidergiler.com/tr/HaberDergilik/Misir-Yunanistan-ve-Guney-Kibris-arasinda-askeri-ismirligi-anlasmasi>> accessed 23 Ekim 2024

Taşdemir F, 'Yemen İç Savaşında Suudi Arabistan Liderliğindeki Koalisyon Devletlerinin Askeri Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk' (Ed.) Fırat Purtaş, *Uluslararası İlişkilere Tarihsel Bir Bakış: Prof. Dr. Refet Yinanç'a Armağan* (Nobel Yayıncılık 2019)

— 'Güncel Gelişmeler Işığında İsrail'in Ulusal Güvenliğine Yönelik Tehdit ve Fırsatların Türkiye'nin Ulusal Güvenliği Üzerine Yansımaları' (Ed.) Umur Kedikli ve Gökhan Telatar *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye* (Nobel Yayıncılık 2021)

— 'İsrail'in Ulusal Güvenlik Sorunları ve Uluslararası Hukuk' (Ed.) Umur Kedikli ve Gökhan Telatar *Bölgesel Güvenlik Sorunları Ekseninde Türkiye* (Nobel Yayıncılık 2021)

— 'The 2022 Russia-Ukraine War from the Perspective of Jus Ad Bellum: Is International Law Strengthened?' (2022) 8 (1) Journal of Law

The International Institute for Strategic Studies, 'Turbulence in the Eastern Mediterranean: Geopolitical, Security and Energy Dynamics' (2023) <<https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/strategic-dossier-preview-turbulence-in-the-eastern-mediterranean/>> accessed 19 Kasım 2024

Udegbulem M, 'Israel's Right of Self Defence and The Use of Civilian Facilities as Military Centers Gaza: An Appraisal International Humanitarian Law' (2022/2023) 9 Journal of Commercial and Contemporary Law

Yeşiltaş M, ‘Gazze ve Türkiye’nin Bölgesel Diplomasisi’ (Kriter Dergi 2024)
<<https://kriterdergi.com/dis-politika/gazze-ve-turkiyenin-bolgesel-diplomasisi>> accessed 25 Kasım 2024

Yıldız D, ‘İsrail’in Akdeniz’deki Gazze Doğalgazına İlgisi Stratejik’ (Su Politikaları Derneği 2023)
<<https://supolitikalariderneği.org/2023/10/19/israilin-akdenizdeki-gazze-dogalgazina-ilgisi-stratejik/>> accessed 13 Kasım 2024